

EVALUACIJSKI PLAN

STRATEŠKOG PLANA ZAJEDNIČKE POLJOPRIVREDNE POLITIKE REPUBLIKE HRVATSKE 2023. – 2027.

Zagreb, listopad 2023. godine

SADRŽAJ

POPIS KRATICA.....	2
SAŽETAK	3
OKVIR ZA PROVEDBU EVALUACIJA	4
EU okvir	4
Nacionalni okvir	4
I. CILJEVI I POTREBE	5
EVALUACIJSKI KRITERIJI	5
EVALUACIJSKI OKVIR	7
EVALUACIJSKE AKTIVNOSTI.....	9
EVALUACIJSKI ELEMENTI S OBZIROM NA AKTIVNOSTI EVALUACIJE STRATEŠKOG PLANA.....	10
II. UPRAVLJANJE I KOORDINACIJA.....	23
III. MAPIRANJE DIONIKA.....	26
IV. VREMENSKI OKVIR	31
V. PODACI I INFORMACIJE.....	32
VI. KOMUNIKACIJA I DALJNJE POSTUPANJE	34
VII. RESURSI, TEHNIČKA PODRŠKA I JAČANJE KAPACITETA	35

POPIS KRATICA

AKIS - eng. *Agricultural Knowledge and Innovation System*

APPRRR - Agencija za plaćanja u poljoprivredi i ruralnom razvoju

EK - Europska komisija

EP - Evaluacijski plan

ERS - Evaluacijska radna skupina

EU - Europska unija

FADN - sustav poljoprivrednih knjigovodstvenih podataka (eng. *Farm Accountancy Data Network*)

LAG - lokalna akcijska grupa

LRS - lokalna razvojna strategija

MERS - Međuresorna evaluacijska radna skupina

OLAP - eng. *online analytical processing*

PRR - Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014.-2020.

SP - Strateški plan

ZPP - Zajednička poljoprivredna politika

SAŽETAK

Evaluacijski plan Strateškog plana Zajedničke poljoprivredne politike Republike Hrvatske 2023.-2027. (dalje u tekstu: EP) je ključni dokument za definiranje okvira provedbe evaluacija koje imaju za cilj procjenu učinkovitosti, djelotvornosti, relevantnosti, koherentnosti i EU dodane vrijednosti Strateškog plana Zajedničke poljoprivredne politike Republike Hrvatske za razdoblje 2023.-2027. (dalje u tekstu: Strateški plan).

U sklopu Strateškog plana predviđena je prethodna evaluacija (ex-ante evaluacija), koja je provedena tijekom postupka programiranja, evaluacije u tijeku, koje se provode tijekom provedbe Strateškog plana te naknadna (ex-post) evaluacija, koja se provodi na kraju programskog razdoblja.

EP je izradilo Ministarstvo poljoprivrede, Upravljačko tijelo za Strateški plan (dalje u tekstu: Upravljačko tijelo) u skladu s relevantnim zakonodavnim okvirom EU, nacionalnim okvirom, smjernicama Europske komisije te u suradnji s relevantnim dionicima uključenim u njegovu izradu putem Evaluacijske radne skupine, Odbora za praćenje Strateškog plana i Nacionalne mreže ZPP-a.

Tijekom izrade EP-a Upravljačko tijelo je u najvećoj mogućoj mjeri uzelo u obzir iskustvo izrade i provedbe Evaluacijskog plana Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014.-2020. (dalje u tekstu: PRR).

Poseban se naglasak u programskom razdoblju 2023.-2027. stavlja na daljnje jačanje evaluacijskih kapaciteta svih dionika uključenih u evaluacijske aktivnosti, kroz provođenje edukacija za djelatnike u okviru strukture upravljanja Strateškim planom, ali i kroz podizanje svijesti o važnosti provođenja evaluacija i korištenja njihovih rezultata.

EP je podijeljen u sedam osnovnih cjelina, u skladu s obveznim sadržajem prema regulativi kako je prikazano na Slici 1.

Slika 1. Obavezni sadržaj EP

OKVIR ZA PROVEDBU EVALUACIJA

EU okvir

Uredba (EU) 2021/2115 Europskog parlamenta i Vijeća od 2. prosinca 2021. o utvrđivanju pravila o potpori za strateške planove koje izrađuju države članice u okviru zajedničke poljoprivredne politike (strateški planovi u okviru ZPP-a) i koji se financiraju iz Europskog fonda za jamstva u poljoprivredi (EFJP) i Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) te o stavljanju izvan snage uredbi (EU) br. 1305/2013 i (EU) br. 1307/2013

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021R2115&from=EN>

Uredba (EU) 2021/1060 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. lipnja 2021. o utvrđivanju zajedničkih odredaba o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu plus, Kohezijskom fondu, Fondu za pravednu tranziciju i Europskom fondu za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu te financijskih pravila za njih i za Fond za azil, migracije i integraciju, Fond za unutarnju sigurnost i Instrument za financijsku potporu u području upravljanja granicama i vizne politike (napomena: relevantna samo za LAG-ove)

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021R1060&from=EN>

Provedbena uredba Komisije (EU) 2022/1475 od 6. rujna 2022. o utvrđivanju detaljnih pravila za provedbu Uredbe (EU) 2021/2115 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu evaluacije strateških planova u okviru ZPP-a i pružanja informacija za praćenje i evaluaciju

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022R1475&from=EN>

Smjernice za izradu evaluacijskih planova – The European Evaluation Helpdesk for the CAP: Guidelines Design of Evaluation Plans (January 2023)

[Guidelines: Design of evaluation plans | European CAP Network \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022R1475&from=EN)

Nacionalni okvir

Uredba o tijelima u sustavu upravljanja i kontrole za provedbu Strateškog plana Zajedničke poljoprivredne politike u Republici Hrvatskoj (NN 96/2022)

https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2022_08_96_1429.html

Strategija vrednovanja provedbe fondova Europske unije u Republici Hrvatskoj financijskog razdoblja 2021. – 2027. usvojena temeljem Odluke o usvajanju Strategije KLASA: 911-01/22-01/3, URBROJ: 538-04-1-2-1/661-23-21 od 24.4.2023.

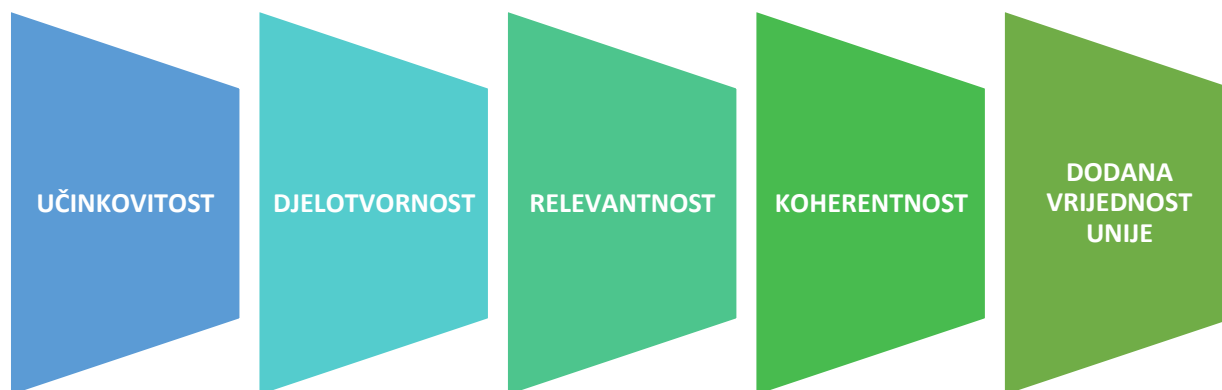
https://strukturfondovi.hr/wp-content/uploads/2023/05/Strategija-vrednovanja-provedbe-EU-fondova-21-27_FINAL.pdf

Izrazi koji se koriste u EP, a koji imaju rodno značenje, bez obzira koriste li se u muškom ili ženskom rodu odnose se jednako na muški i ženski rod.

I. CILJEVI I POTREBE

Evaluacijske aktivnosti pokazat će učinkovitost, djelotvornost, relevantnost i koherentnost Strateškog plana te njegovu dodanu vrijednost EU i učinak u pogledu doprinosa postizanju općih i specifičnih ciljeva Zajedničke poljoprivredne politike (dalje u tekstu: ZPP).

EVALUACIJSKI KRITERIJI

Evaluacijski kriteriji (učinkovitost, djelotvornost, relevantnost, koherentnost i dodana vrijednost Unije) su definirani u Smjernicama za bolju regulativu (koje su preuzete u Strategiji vrednovanja), a koji pružaju zajedničko okruženje za strukturiranje evaluacija:

- **UČINKOVITOST (eng. *effectiveness*)**

Analiza učinkovitosti razmatra koliko je EU intervencija bila uspješna u postizanju ili napretku prema svojim ciljevima. Evaluacijom se formira mišljenje o dosadašnjem napretku i ulozi intervencije u postizanju uočenih promjena.

Postoje dvije razine:

- a) operativna učinkovitost, gdje se napredak prema specifičnim ciljevima ZPP-a procjenjuje na temelju ciljanih vrijednosti pokazatelja rezultata, i
- b) učinak, na temelju kojih se procjenjuje napredak prema općim i specifičnim ciljevima te pokazateljima učinka.

- **DJELOTVORNOST (eng. *efficiency*)**

Djelotvornost razmatra odnos između resursa korištenih intervencijom i promjena generiranih intervencijom (koje mogu biti pozitivne ili negativne). Razlike u načinu na koji se intervenciji pristupa i provodi mogu imati značajan utjecaj na djelotvornost, čineći zanimljivim razmatranje bi li se drugim izborima postigle iste koristi uz manje troškove (ili veće koristi uz iste troškove). Analiza djelotvornosti može se razlikovati ovisno o vrsti intervencije koja se procjenjuje. Tipična analiza djelotvornosti uključit će ispitivanje administrativnih troškova, provedbu i pogled na aspekte pojednostavljenja – oni su važni za sve evaluacije. Iako se preporučuje primjena metoda analize troškova i koristi, ako su podaci dostupni, u mnogim slučajevima analiza je uglavnom kvalitativna i usredotočena je na identifikaciju nedjelotvornosti.

- **RELEVANTNOST (eng. *relevance*)**

Relevantnost promatra odnos između potreba i problema u trenutku uvođenja intervencije i tijekom njezine provedbe. Relevantnost također treba promatrati kao odnos između trenutnih i budućih potreba i problema u EU te ciljeva intervencije. Analiza relevantnosti je važna jer ako intervencija ne pomaže u rješavanju trenutnih potreba ili problema, više nije prikladna, bez obzira na to koliko je učinkovita, djelotvorna ili koherentna. Zbog toga postoji snažna veza između analize relevantnosti i kriterija EU dodane vrijednosti koji procjenjuje je li djelovanje i dalje opravdano na razini EU.

- **KOHERENTNOST (eng. *coherence*)**

Procjena koherentnosti uključuje promatranje koliko dobro ili ne funkcioniraju različite intervencije, EU/međunarodne politike ili elementi nacionalne/regionalne/lokalne politike zajedno. Čak i male promjene u načinu na koji je jedna intervencija osmišljena ili provedena, mogu izazvati poboljšanja ili nedosljednosti s drugim radnjama koje su u tijeku.

Provjera unutarnje koherentnosti uključuje promatranje načina na koji različite komponente programskih intervencija djeluju zajedno kako bi se postigli programski ciljevi (koherentnost između mjera u politici/specifični cilj, koherentnost između politike/specifični ciljevi).

Provjera „vanjske” koherentnosti znači da se mogu provoditi slične provjere u odnosu na druge („vanjske”) intervencije, na različitim razinama. Gdje je relevantno, analiza koherentnosti može uključivati provjeru jesu li intervencije u skladu s ciljevima Europskog zelenog plana ili je li intervencija u skladu sa sveobuhvatnim ekološkim ciljevima (kao što je Europski zakon o klimi) ili druge politike usmjerene na okoliš.

- **DODANA VRIJEDNOST EU (eng. *EU added value*)**

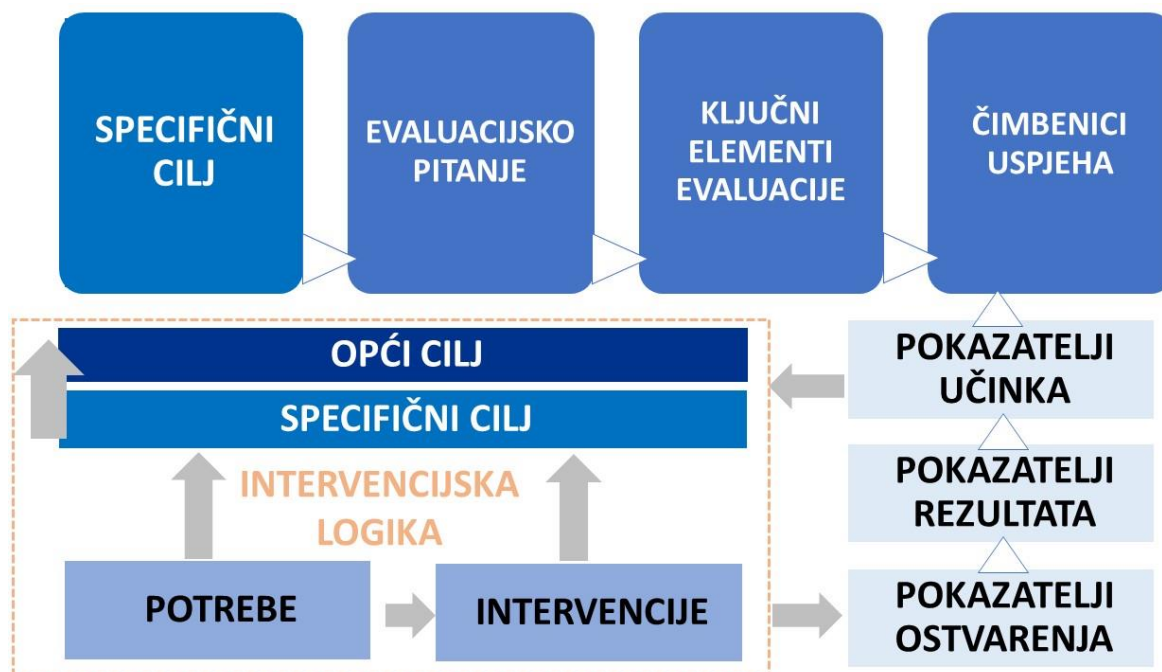
U procjeni EU dodane vrijednosti traže se promjene koje se razumno mogu pripisati EU intervenciji, iznad onoga što se razumno moglo očekivati od aktivnosti financiranih isključivo iz nacionalnih izvora država članica. Dodana vrijednost može se pokazati prikazivanjem uloge financiranja EU u financiranju aktivnosti koje se inače ne bi dogodile, koje se odvijaju u većem opsegu ili koje se događaju ranije nego što bi inače bio slučaj. Strogom analizom ekonomske dodane vrijednosti nastojalo bi se vidjeti donose li intervencije financirane EU sredstvima veće povrate ulaganja od onih koji su se razumno mogli očekivati od ulaganja koja financiraju nacionalna tijela.

EVALUACIJSKI OKVIR

Evaluacijskim planom osigurat će se provedba odgovarajućih i dostatnih aktivnosti evaluacije, posebno za pružanje informacija potrebnih za upravljanje Strateškim planom, za informiranje o sljedećem programskom razdoblju kao i za osiguranje dostupnosti podataka potrebnih za evaluaciju Strateškog plana. Izrada Evaluacijskog plana također je uzela u obzir sve relevantne preporuke ex ante evaluacije Strateškog plana.

Evaluacije, za svaki specifični cilj, definirat će evaluacijska pitanja (eng. *evaluation questions*), ključne elemente evaluacije (eng. *key evaluation elements*), čimbenike uspjeha (eng. *factors of success*) za procjenu evaluacijskih kriterija. Kod procjene evaluacijskog kriterija – učinkovitost, upotrijebit će se preporučeni ključni elementi evaluacije u skladu s intervencijskom logikom Strateškog plana, kao i čimbenici uspjeha iz Priloga I. Uredbe (EU) 2022/1475. Analiza utjecaja Strateškog plana na specifične ciljeve i odgovaranja na evaluacijska pitanja temelje se na relevantnim zajedničkim pokazateljima (ostvarenja, rezultata, učinka i konteksta) s obzirom na intervencijsku logiku svakog pojedinog specifičnog cilja. Elementi evaluacijskog okvira i njihova povezanost prikazani su na Slici 2. u nastavku.

Slika 2: Elementi evaluacijskog okvira i njihova povezanost

Ključni element intervencijske logike je specifični cilj te se prema specifičnom cilju procjenjuje učinak Strateškog plana. Za procjenu učinka Strateškog plana u odnosu na njegov doprinos postizanju specifičnih ciljeva koriste se pokazatelji učinka. Evaluacija se temelji na procjeni doprinosa strateških planova vrijednosti pokazatelja učinka iz Priloga I. Uredbe (EU) 2021/2115 – 29 pokazatelja učinka koji su vezani uz svaki specifični cilj Strateškog plana. Od navedenih 29 pokazatelja učinka, za njih devet je potrebno kvantificirati (izračunati net-efekte) doprinos Strateškog plana vrijednostima zajedničkih pokazatelja učinka.

Net-efekti se računaju za pokazatelje učinka koji su navedeni u Prilogu III. Uredbe (EU) 2022/1475:

- I.2 Smanjenje nejednakosti dohotka: Kretanje dohotka od poljoprivrede u odnosu na opće gospodarstvo
- I.3 Smanjenje promjenjivosti dohotka poljoprivrednih gospodarstava: Kretanje dohotka od poljoprivrede
- I.4 Potpora održivom dohotku poljoprivrednih gospodarstava: Kretanje dohotka od poljoprivrede po vrsti poljoprivredne djelatnosti (u usporedbi s prosjekom u poljoprivredi)
- I.5 Doprinos teritorijalnoj ravnoteži: Kretanje dohotka od poljoprivrede u područjima s prirodnim ograničenjima (u odnosu na prosjek)
- I.10. Doprinos ublažavanju klimatskih promjena: Emisije stakleničkih plinova iz poljoprivrede
- I.12 Povećanje održive energije u poljoprivredi: Održiva proizvodnja energije iz obnovljivih izvora iz poljoprivrede i šumarstva
- I.14 Poboljšanje kvalitete zraka: Emisije amonijaka iz poljoprivrede
- I.15 Poboljšanje kvalitete vode: Bruto bilanca hranjivih tvari na poljoprivrednom zemljištu
- I.26 Pravedniji ZPP: Raspodjela potpore u okviru ZPP-a.

Za svaki od navedenih pokazatelja učinka izračun net-efekata detaljnije će se (u odnosu na *Indicator Fiche*) razraditi u suradnji s članovima Evaluacijske radne skupine, a i sa svakim od evaluatora koji će taj dio obuhvatiti u okviru evaluacije te će se po potrebi, temeljem stečenog iskustva, razraditi preporuke za unapređenje novog programskog razdoblja.

EVALUACIJSKE AKTIVNOSTI

Evaluacije se provode **tijekom provedbe** i **ex post**. Tijekom provedbe Strateškog plana (razdoblje od 2023. do 2029. godine), provest će se evaluacijske aktivnosti koje su prvenstveno vezane uz upravljanja Strateškim planom. U ex-postu (do kraja 2031. godine), provest će se evaluacijske aktivnosti koje su prvenstveno vezane uz informiranje o sljedećem programskom razdoblju.

Tablica 1: Evaluacijske aktivnosti

Aktivnosti s obzirom na vrijeme provedbe	Aktivnost	Sadržaj
Tijekom provedbe Strateškog plana (razdoblje od 2023. do 2029.)	Procesne evaluacije	Uspostava i procjena sustava praćenja, upravljanja, provedbe i kontrole (procjena učinkovitosti provedbenih postupaka i koraka u realizaciji intervencija; aktivnosti vezane uz uspostavu i procjenu sustava praćenja, izvještavanja i evaluacije, itd.)
	Jačanja evaluacijskih kapaciteta	Poboljšanje znanja i vještina osoba uključenih u procese izvještavanja, praćenja i evaluacije, potpora LAG-ovima u provedbi praćenja i evaluacije lokalnih razvojnih strategija, uključivanje Nacionalne mreže ZPP-a, itd.
	Evaluacija u tijeku	<p>Procjena postignuća i doprinosa u odnosu na sve specifične ciljeve (financijska provedba, intervencije, postignuća na temelju pokazatelja ostvarenja i rezultata) Strateškog plana te evaluacija specifičnih tema: zelena arhitektura, ekološka poljoprivreda, dodana vrijednost LEADER-a, Nacionalna mreža ZPP-a i AKIS.</p> <p>Procjena koristeći relevantne kriterije evaluacije.</p> <p>Preliminarna procjena učinka provedbe Strateškog plana s obzirom na razinu provedbe.</p> <p>Osim evaluacija u tijeku, za vrijeme tog razdoblja će se provesti i evaluacijske aktivnosti temeljem preporuka ex-ante evaluacije Strateškog plana kako slijedi:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ zbog kompleksnosti veza između intervencija i specifičnih ciljeva, a u cilju što bolje identifikacije i procjene sinergijskih učinaka intervencija (ili nedostatak istih) koji bi se tijekom provedbe mogli pratiti i vrednovati, posebno će se obuhvatiti ova tema mogućih sinergija između intervencija ▪ za neke intervencije (npr. one vezane uz informativne i promotivne aktivnosti) na listi zajedničkih pokazatelja rezultata nema adekvatnih pokazatelja rezultata te navedene intervencije po svojoj naravi i svrsi imaju direktan doprinos specifičnom cilju. Za takve intervencije će se, u skladu s odredbama provedbene regulative u dijelu praćenja i evaluacije, identificirati dodatni podaci koji će se koristiti za evaluacije doprinosa takvih intervencija specifičnim ciljevima uz koje se vežu, a za koje nije

		ostvorena „čvrsta“ veza putem zajedničkih pokazatelja rezultata Sukladno vremenskom okviru, evaluacije u tijeku provedbe planiraju se na način da rezultati mogu biti uključeni u proces programiranja u razdoblju nakon 2027. godine.
U ex-postu (do kraja 2031. godine)	Ex-post evaluacija	Procjena Strateškog plana i njegove provedbe, na temelju svakog od kriterija evaluacije (učinkovitosti, djelotvornosti, relevantnosti, koherentnosti i dodane vrijednosti Unije) i učinka pri procjeni učinka Strateškog plana na specifične ciljeve razmatrat će se svi relevantni zajednički pokazatelji (učinka, rezultata, ostvarenja). Net efekti će se izračunati za pojedinačne pokazatelje učinka navedene u Prilogu III. Uredbe (EU) 2022/1475.

Uz gore navedene evaluacijske aktivnosti, specifične i ad hoc evaluacijske aktivnosti provodit će se tijekom razdoblja provedbe Strateškog plana na temelju potreba i rezultata provedenih evaluacija, odgovarajućih preporuka Odbora za praćenje i drugih evaluacijskih dionika.

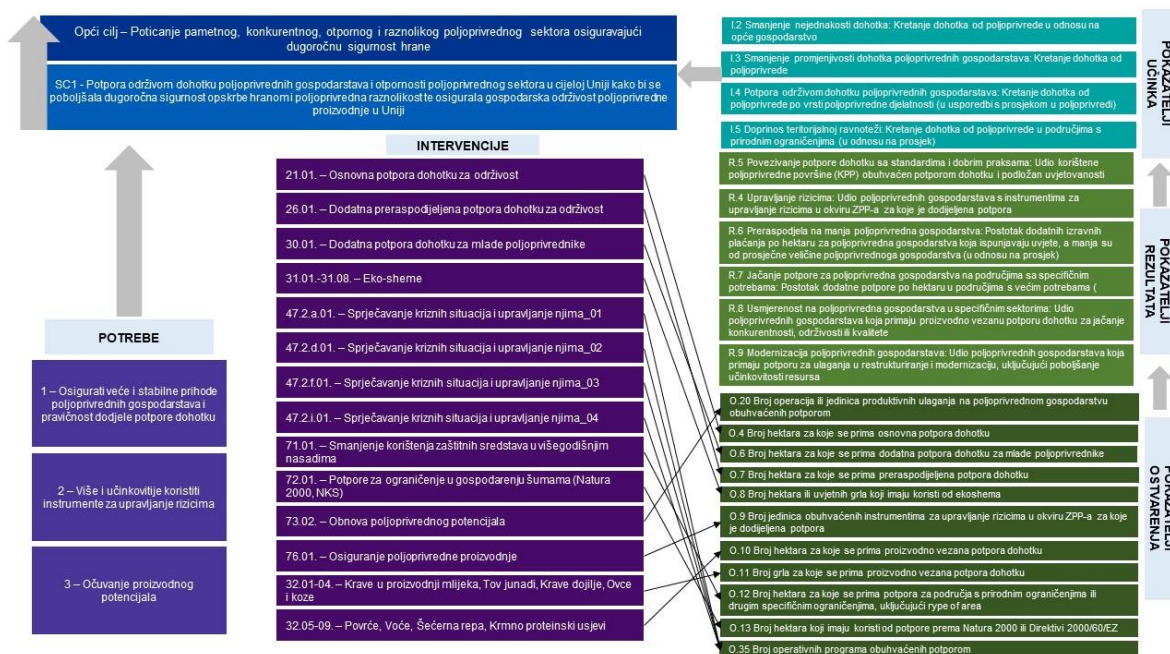
EVALUACIJSKI ELEMENTI S OBZIROM NA AKTIVNOSTI EVALUACIJE STRATEŠKOG PLANA

U nastavku su prikazani indikativni evaluacijski elementi (evaluacijska pitanja, ključni elementi evaluacije, čimbenici uspjeha) i intervencijska logika (s pripadajućim zajedničkim pokazateljima ostvarenja, rezultata i učinka) za svaki od specifičnih ciljeva (i međusektorski cilj) s obzirom na evaluacijski kriterij - **učinkovitost**. Za evaluacijski okvir po kriteriju – učinkovitost, korišteni su ključni evaluacijski elementi i preporučeni čimbenici uspjeha iz Priloga I. Uredbe (EU) 2022/1475.

Za ostale evaluacijske kriterije koji su po svojoj „prirodi“ općenitijeg karaktera, navode se također indikativna evaluacijska pitanja koja će prema procjeni biti za cijeli SP ili ako se procjeni relevantnim za svaki specifični cilj. Indikativna evaluacijska pitanja navedena su i za procesne evaluacije, za analizu komunikacije i vidljivosti te evaluaciju posebnih tema.

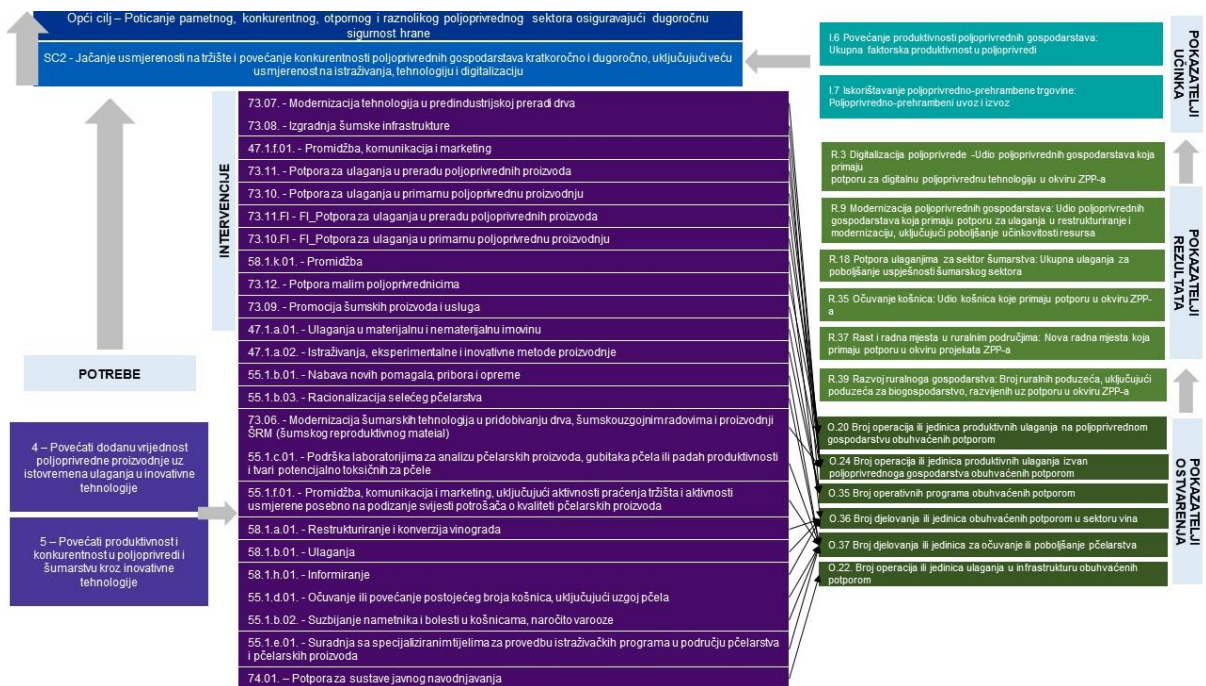
Dodatne elemente u evaluacijski okvir pojedinog specifičnog cilja te dodatne evaluacijske teme bit će moguće dodati ovisno prema procjeni i potrebi tijekom pripreme/provedbe pojedine evaluacije. U tu svrhu, posebnu ulogu će imati Evaluacijska radna skupina koja će biti konzultirana pri izradi detaljnijeg evaluacijskog okvira za svaku od specifičnih ciljeva/tema pri pripremi evaluacije. Tijekom konzultativnog procesa na nacrt Evaluacijskog plana među članovima Odbora za praćenje, članovima Nacionalne mreže ZPP-a i članovima Evaluacijske radne skupine predložene su sljedeće teme koje će biti obuhvaćene evaluacijom u najvećoj mogućoj mjeri: analiza utjecaja Strateškog plana na povećanje samodostatnosti radi buduće prehrambene sigurnosti i analiza utjecaja Strateškog plana na povećanje tehnološke i ekonomske produktivnosti kao i dodatni čimbenici uspjeha vezani uz ekološku poljoprivredu koji su uključeni u indikativno evaluacijsko pitanje kod evaluacije posebne teme Ekološka poljoprivreda. Dodatni predloženi elementi evaluacijskog okvira, kao evaluacijska pitanja i pokazatelji praćenja u vezi prilagodbe ili jačanja otpornosti na klimatske promjene bit će dodatno razrađeni pri pripremi evaluacija za SC4 i zelene arhitekturu, te dodatna raščlamba pokazatelja rodne ravnopravnosti bit će dodatno razrađena pri pripremi evaluacije SC8.

Indikativni evaluacijski elementi i intervencijska logika za specifični cilj 1 (za kriterij evaluacije učinkovitost)

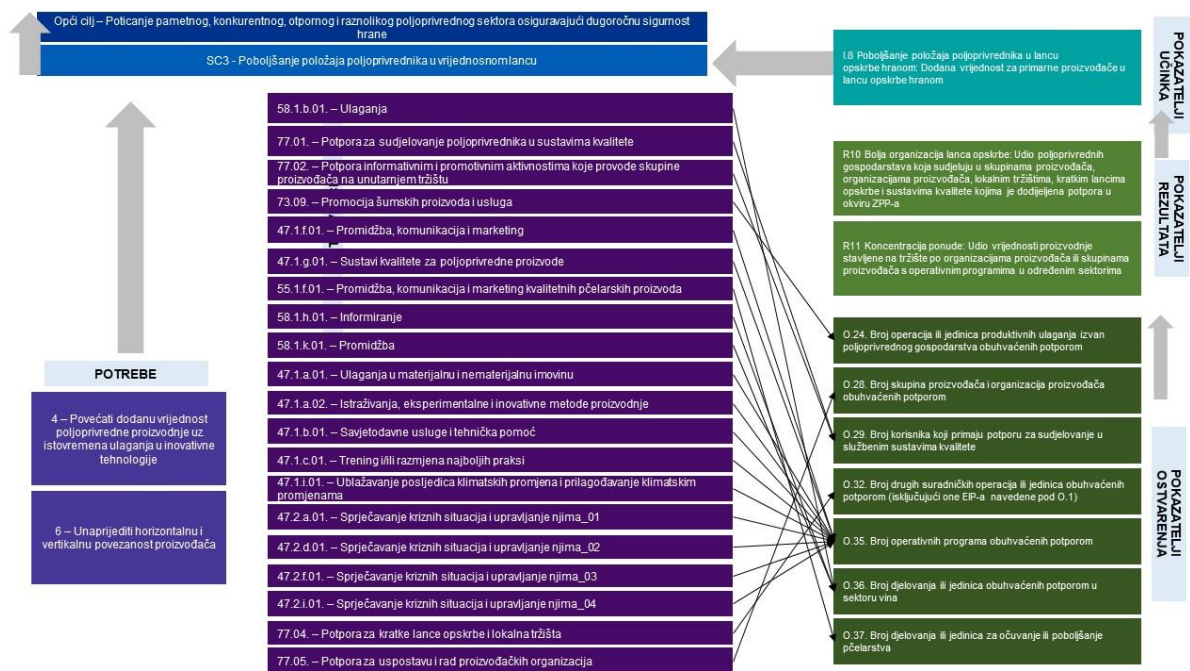
* kvantificira se (računaju se net efekti) doprinos Strateškog plana vrijednostima zajedničkih pokazatelja učinka I.2, I.3, I.4 i I.5

Indikativni evaluacijski elementi i intervencijska logika za specifični cilj 2 (za kriterij evaluacije učinkovitost)

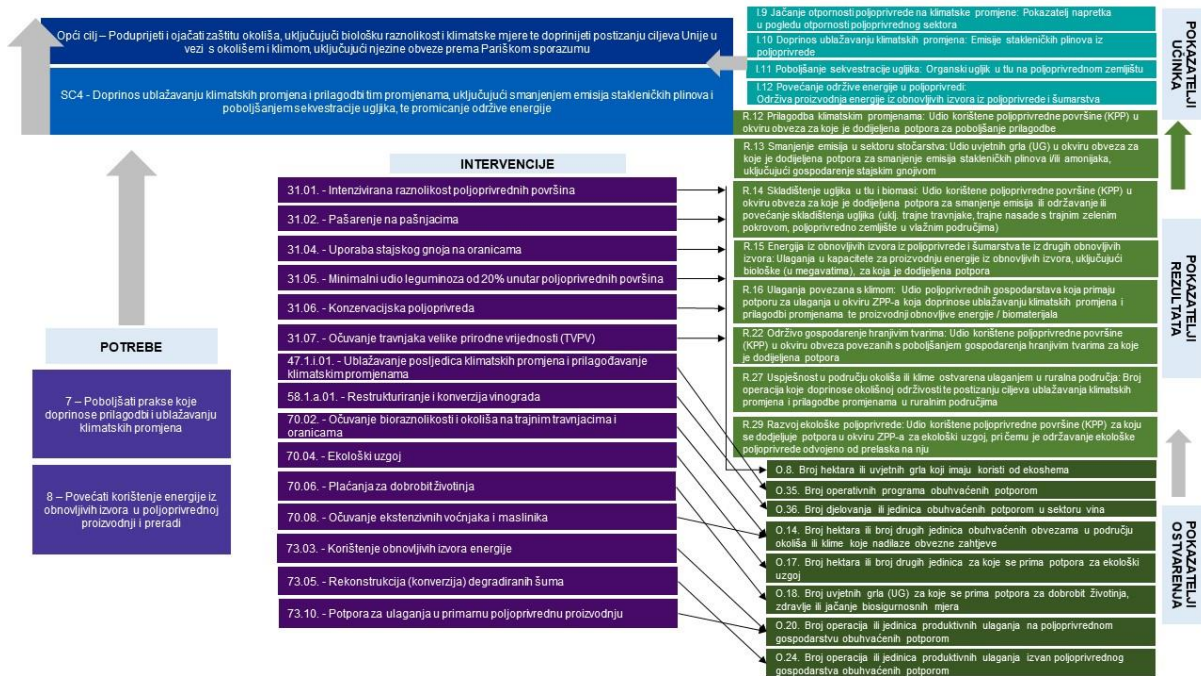

Indikativni evaluacijski elementi i intervencijska logika za specifični cilj 3 (za kriterij evaluacije učinkovitost)

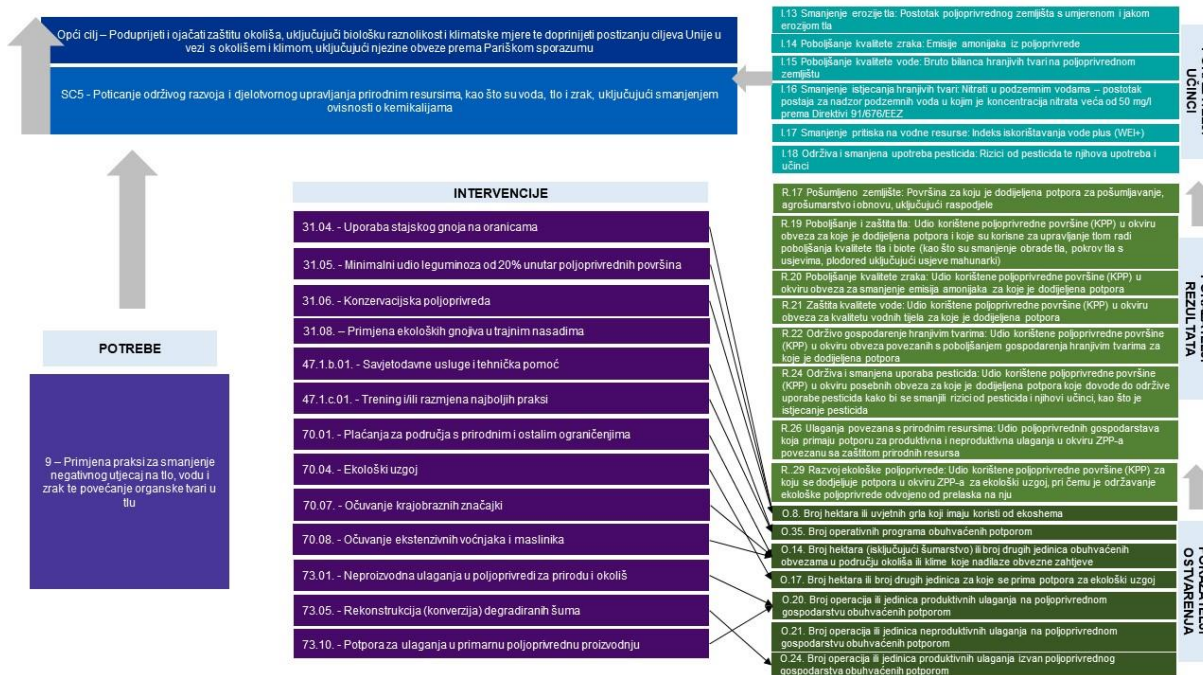
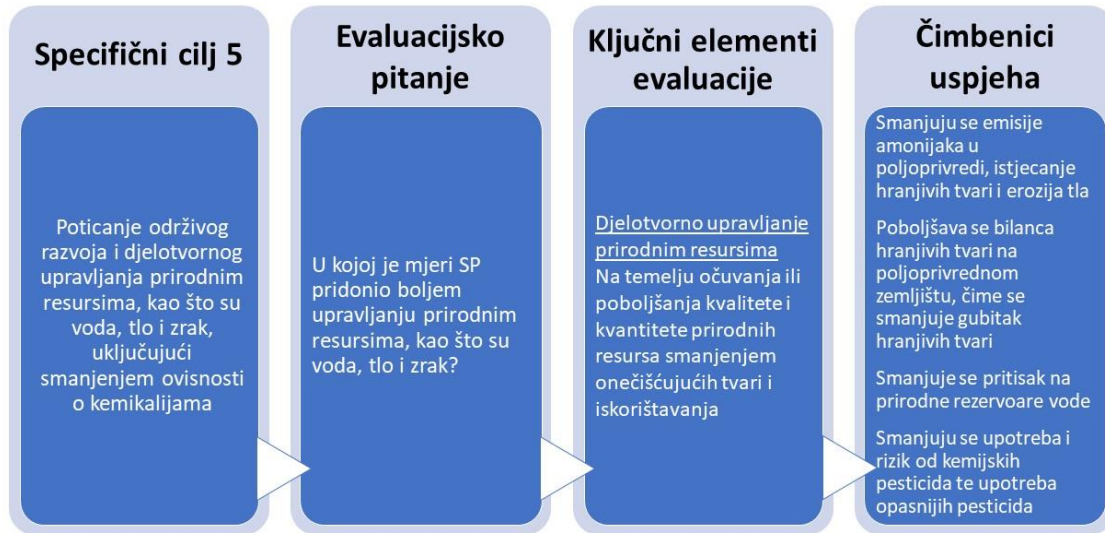

Indikativni evaluacijski elementi i intervencijska logika za specifični cilj 4 (za kriterij evaluacije učinkovitost)

* kvantificira se (računaju se net efekti) doprinos Strateškog plana vrijednostima zajedničkih pokazatelja učinka I.10 i I.12

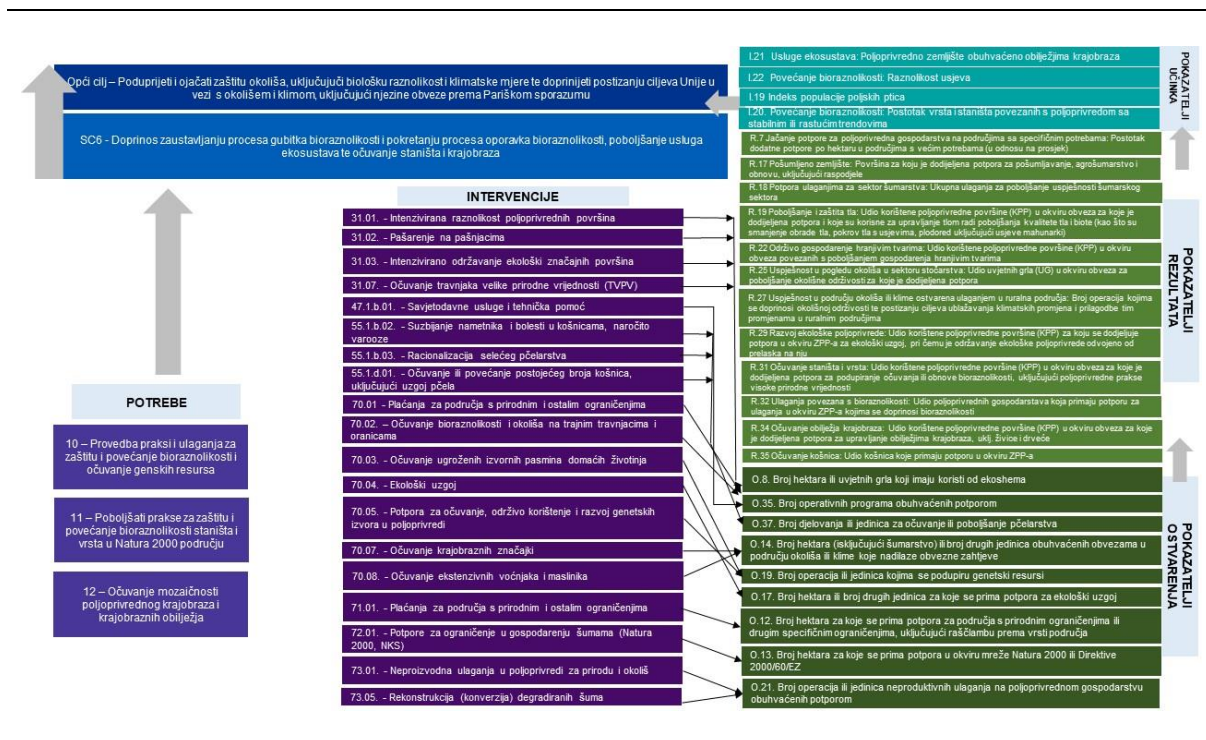
Indikativni evaluacijski elementi i intervencijska logika za specifični cilj 5 (za kriterij evaluacije učinkovitost)

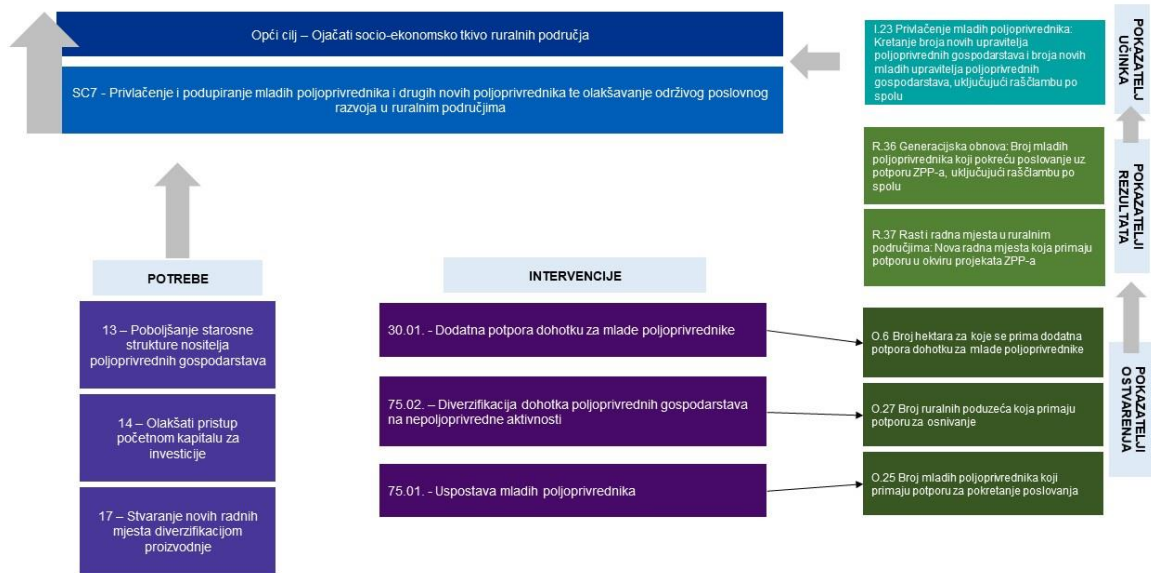
* kvantificira se (računaju se net efekti) doprinos Strateškog plana vrijednostima zajedničkih pokazatelja učinka I.14 i I.15

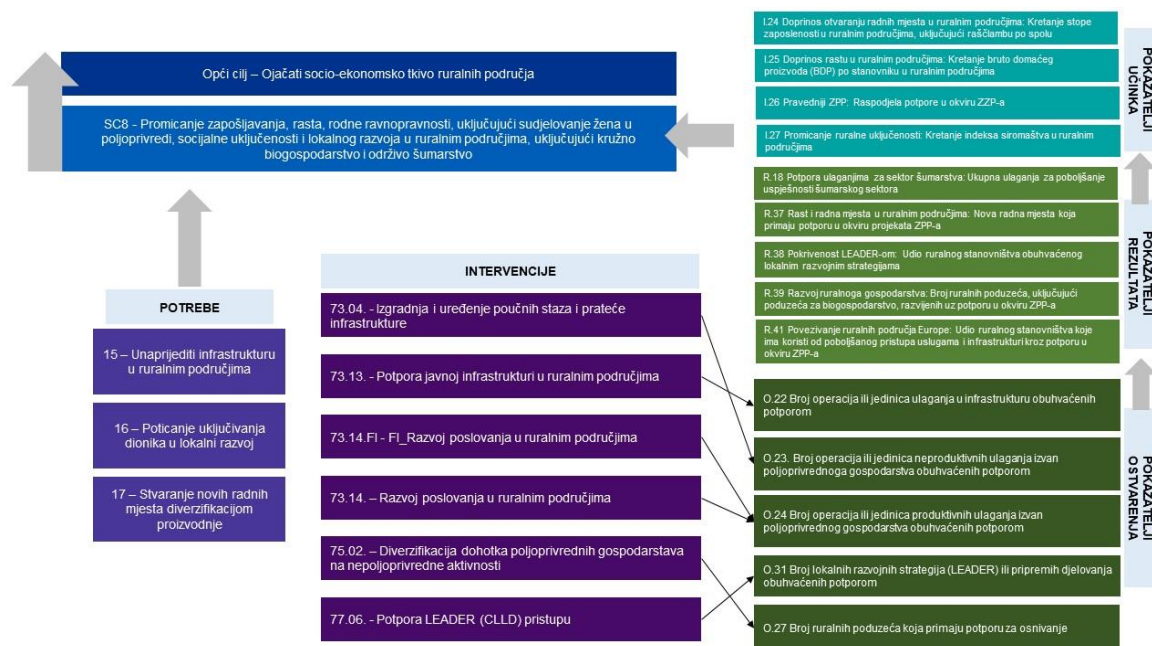
Indikativni evaluacijski elementi i intervencijska logika za specifični cilj 6 (za kriterij evaluacije učinkovitost)

Indikativni evaluacijski elementi i intervencijska logika za specifični cilj 7
(za kriterij evaluacije učinkovitost)

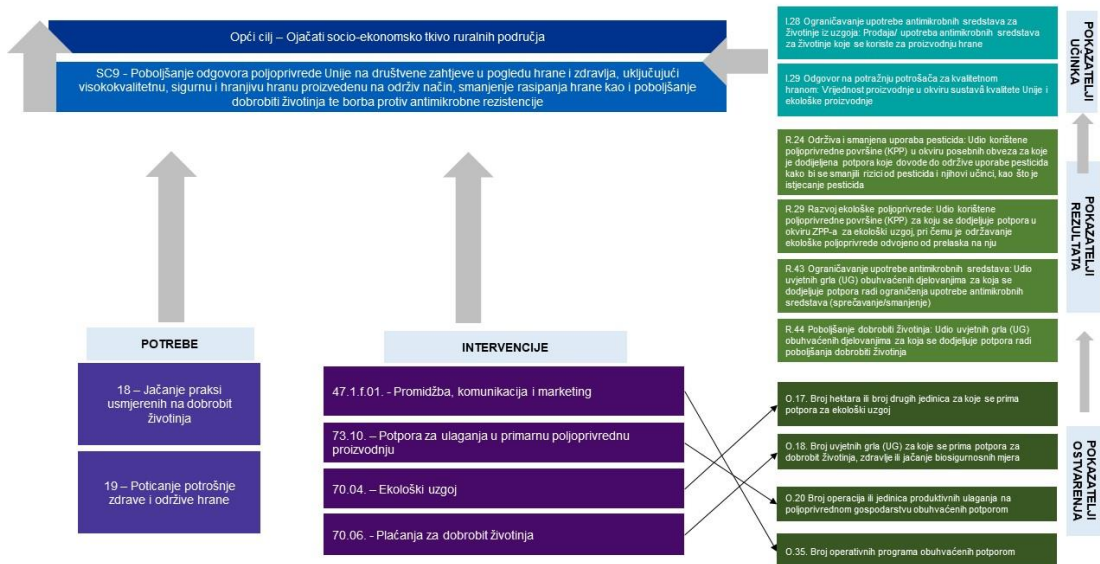
Indikativni evaluacijski elementi i intervencijska logika za specifični cilj 8 (za kriterij evaluacije učinkovitost)

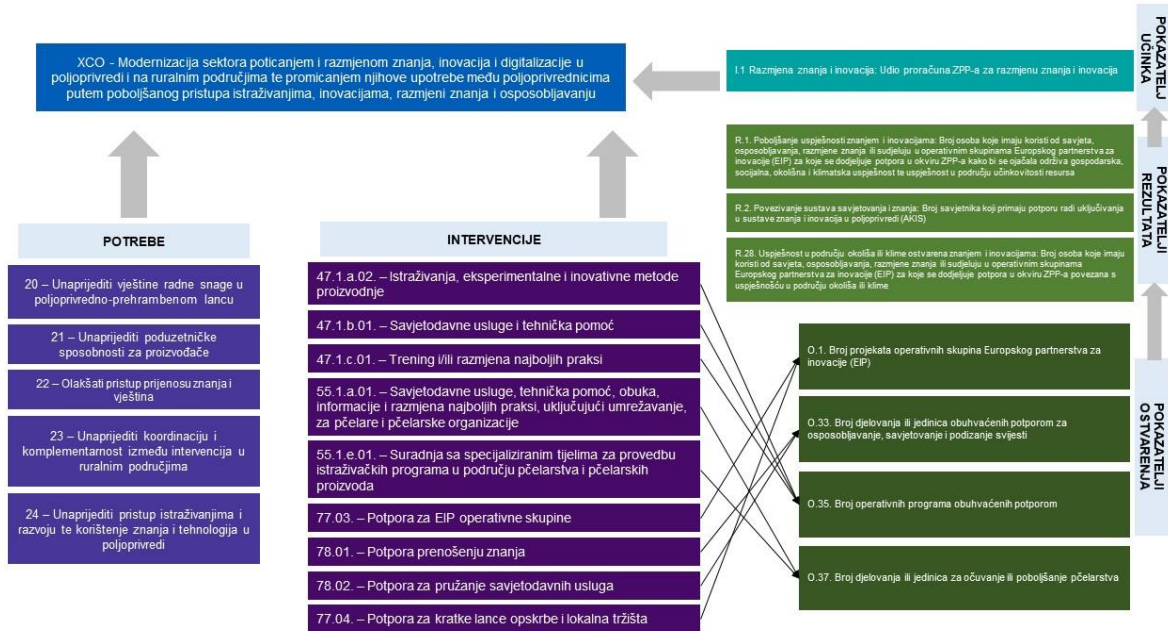
* kvantificira se (računaju se net efekti) doprinos Strateškog plana vrijednosti zajedničkog pokazatelja učinka I.26

Indikativni evaluacijski elementi i intervencijska logika za specifični cilj 9 (za kriterij evaluacije učinkovitost)

Indikativni evaluacijski elementi i intervencijska logika za međusektorski cilj (XCO)
(za kriterij evaluacije učinkovitost)

Dodatno, uz zajedničke elemente, koristit će se dodatne relevantne informacije (kvantitativne i kvalitativne) i specifični pokazatelji kako bi se pomoglo u donošenju relevantnih zaključaka o učinku Strateškog plana.

U skladu s odredbama čl. 1. Uredbe 2022/1475, kod procjene evaluacijskog kriterija - učinkovitost, analizirat će se jesu li učinci ili koristi Strateškog plana ostvareni uz razumne troškove te će se procijeniti pojednostavnjenje za korisnike i za administraciju pri čemu se posebna pozornost posvećuje administrativnim troškovima te upotrebi digitalnih alata i satelita.

Za procjenu ostalih evaluacijskih kriterija, evaluacijska pitanja (neiscrpan popis indikativnih evaluacijskih pitanja) bi bila (zajedničko za cijeli SP ili ako je relevantno za svaki specifični cilj):

Djelotvornost:

- U kojoj su mjeri provedene mjere pojednostavljenja sustava kako bi se smanjili administrativni troškovi za korisnike i administraciju?
- U kojoj su mjeri učinci postignuti uz najniže troškove?

Relevantnost:

- U kojoj su mjeri rezultati postignuti Strateškim planom bili relevantni za početne potrebe utvrđene tijekom faze programiranja i jesu li donijeli učinkovita rješenja?

Koherentnost:

- U kojoj mjeri je postignuta komplementarnost i sinergija među intervencijama (i njihovim planiranim oblicima potpore) u postizanju programiranog specifičnog cilja?
- U kojoj mjeri je postignuta komplementarnost i sinergija između intervencija Strateškog plana (i intervencija LAG-ova) i drugih intervencija financiranih iz drugih fondova Unije aktivnih u ruralnim područjima i/ili usmjerenih na slične korisnike, sudionike i/ili područja djelovanja?

Dodana vrijednost EU:

- U kojoj bi se mjeri razvoj poljoprivrede i ruralnih područja mogao poduprijeti bez potpore EU-a (Strateškog plana)?

Za procesnu evaluaciju:

- U kojoj mjeri sustavi upravljanja, kontrole i provedbe i postojeći IT sustavi za provedbu Strateškog plana omogućuju učinkovito izvršenje različitih komponenti Strateškog plana, kako unutar sustava tako i interoperabilnosti s drugim sustavima?
- Koje su glavne prepreke koje sprječavaju da procesi budu brži, u smislu obrade zahtjeva i plaćanja?

Za komunikaciju i vidljivost:

- U kojoj mjeri su ostvarena komunikacijska djelovanja i djelovanja za povećanje vidljivosti koja provodi Upravljačko tijelo iz Provedbene uredbe (EU) 2022/129?

Evaluacija posebnih tema

Na temelju potreba za evaluacijom i uzimajući u obzir intervencijsku logiku, utvrđene su i posebne evaluacijske teme:

Dodana vrijednost LEADER-a

- U kojoj je mjeri model ostvarenja ciljeva LEADER-a pridonio poboljšanju socijalnog kapitala u lokalnom području, poboljšanju upravljanja i poboljšanju rezultata i učinaka politika?
- U kojoj su mjeri ostvarene sinergije u okviru zajedničkog pristupa LEADER-a/CLLD-a?

Zelena arhitektura

- Jesu li instrumenti ZPP-a, posebno temeljni elementi zelene arhitekture, usklađeni i podupiru li se na najbolji mogući način pri postizanju postavljenih ciljeva u području okoliša i klime?

Nacionalna mreža ZPP-a:

- U kojoj mjeri je Nacionalna mreža ZPP-a pridonijela povećanju uključenosti dionika u provedbu Strateškog plana?
- U kojoj mjeri je Nacionalna mreža ZPP-a pridonijela poboljšanju kvalitete provedbe Strateškog plana?
- U kojoj mjeri je Nacionalna mreža ZPP-a doprinijela aktivnostima praćenja i evaluacije Strateškog plana?
- U kojoj mjeri je Nacionalna mreža ZPP-a doprinijela informiranju javnosti i potencijalnih korisnika o ZPP-u i mogućnostima financiranja?
- U kojoj mjeri je Nacionalna mreža ZPP-a pridonijela poticanju inovacija u poljoprivredi i ruralnom razvoju te uključivanju relevantnih dionika u proces razmjene znanja i iskustava, kao i uzajamno učenje u okviru svoje uloge u AKIS sustavu?
- U kojoj mjeri je Nacionalna mreža ZPP-a prikupljala i olakšala širenje informacija te podržala umrežavanje EIP operativnih skupina i lokalnih akcijskih grupa (LAG-ova)?

AKIS

- U kojoj je mjeri ZPP pridonio poboljšanju nacionalnog AKIS sustava?
- U kojoj mjeri je povećana učinkovitost suradnje savjetodavne službe, istraživačke mreže i mreže ZPP-a u okviru AKIS sustava?
- U kojoj je mjeri ZPP pridonio jačanju inovacijskih partnerstava?

Ekološka poljoprivreda

- U kojoj mjeri je korištenje intervencija javne potpore usmjereno na ekološku poljoprivredu doprinijelo razvoju broja ekoloških poljoprivrednih gospodarstava, površina zemljišta pod ekološkom poljoprivredom, rastu tržišta ekoloških proizvoda, dostupnosti ekoloških proizvoda i produktivnosti ekološke proizvodnje?
- Koje su moguće dodatne mjere i aktivnosti kako bi se dodatno stimulirala ekološka poljoprivreda, povećala potražnja i osiguralo povjerenje potrošača u ekološke prehrambene proizvode?

Popratne studije, analize i praćenja

Za potrebe evaluacije, obzirom na predložene ključne elemente procjene i čimbenike uspjeha, detaljnije će se definirati na osnovi intervencijske logike relevantni zajednički i specifični pokazatelji. Članovi Evaluacije radne skupine bit će konzultirani u definiranju pokazatelja i izvora prikupljanja podataka, kao i dodatnih evaluacijskih pitanja (ključnih elemenata/čimbenika uspjeha) kod pripreme

evaluacija. Ove konzultacije doprinijet će izradi detaljnijeg evaluacijskog okvira, s obzirom na svaku specifični cilj i temu evaluacije, sa svim evaluacijskim elementima. Sukladno ovoj analizi predložit će se po potrebi dodatne studije i projekti praćenja koji bi bili usmjereni na prikupljanje relevantnih podataka za dokazivanje čimbenika uspjeha, koji su se dogodili zbog provedbe SP-a. Poseban naglasak u analizi bit će na okolišnim pokazateljima (npr. nastavit će se prikupljati podaci o indeksu populacije čestih vrsta ptica na poljoprivrednim površina - FBI indeks). Kod npr. analize prilagodbe ili jačanja otpornosti na klimatske promjene, po potrebi i mogućnosti, na razini intervencija će se identificirati dodatni podaci koji su relevantni i mogu se prikupljati kako bi se mogao procijeniti utjecaj Strateškog plana.

Dodatne evaluacije horizontalnih tema

Sukladno Zakonu o institucionalnom okviru na razini institucionalnog okvira koji obuhvaća sve fondove, Koordinacijsko tijelo (središnje tijelo Republike Hrvatske za koordinaciju korištenja EU fondova te za strateško planiranje) pri provedbi evaluacija horizontalnih tema uključit će i Strateški plan, a po potrebi i mogućnosti će se neki elementi iz kategorije horizontalnih tema obuhvatiti zasebnim evaluacijskim aktivnostima, ili provesti kroz neku od ostalih evaluacija Strateškog plana.

II. UPRAVLJANJE I KOORDINACIJA

Sustav praćenja i evaluacije Strateškog plana sastoji se od onih tijela, mehanizama i aktivnosti uključenih u praćenje i evaluaciju njegove provedbe.

Tijela uključena u sustav praćenja i evaluacije su: Upravljačko tijelo, Odbor za praćenje, Evaluacijska radna skupina SP-a, Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, Nacionalna mreža ZPP-a, Lokalne akcijske grupe, Međuresorna evaluacijska radna skupina i neovisni evaluatori.

Upravljačko tijelo – Ministarstvo poljoprivrede:

- odgovorno je za funkcioniranje i upravljanje sustavom za praćenje i evaluaciju te za kvalitetu, pravovremenost i prenošenje rezultata evaluacijskih aktivnosti
- osigurava da postoji elektronički sustav u kojem su pohranjene ključne informacije koje su potrebne za praćenje i evaluaciju – članak 123. stavak 2. točka (a) Uredbe (EU) 2021/2115
- osigurava da je Evaluacijski plan uspostavljen - članak 123. stavak 2. točka (e) Uredbe (EU) 2021/2115
- osigurava provođenje ex post evaluacije - članak 123. stavak 2. točka (e) Uredbe (EU) 2021/2115
- izvještava Komisiju i Odbor za praćenje o evaluacijskim aktivnostima – članak 5. Uredbe (EU) 2022/1475.
- osigurava aktivnosti izgradnje kapaciteta za dionike uključene u provedbu i evaluaciju strateških planova ZPP-a, uključujući LAG-ove kroz ili u suradnji s Nacionalnom mrežom ZPP-a - članak 7., stavak 4. Uredbe (EU) 2022/1475.

Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju:

- nadležna je za upravljanje i kontrolu izdataka te osiguranje podataka za praćenje - Prilog IV, članak 2. točaka (a) (i) Uredbe (EU) 2022/1475

- odgovorna osoba u APPRRR dužna je do 15. veljače godine koja slijedi nakon poljoprivredne financijske godine („financijska godina“) sastaviti i Europskoj komisiji dostaviti godišnje izvješće o uspješnosti – članak 9. stavak 3. točka (b) Uredbe (EU) 2021/2116
- prikuplja i dostavlja podatke koji se koriste u procesu praćenja i evaluacije Strateškog plana

Odbor za praćenje:

- ispituje napredak u odnosu na evaluacije, sintezu evaluacija i praćenje nalaza - članak 124. stavak 3. Uredbe (EU) 2021/2115.
- daje mišljenje na Evaluacijski plan i eventualne izmjene i dopune istog – članak 124. stavak 4. točka (c) Uredbe (EU) 2021/2115.
- daje mišljenje na godišnje izvješće o uspješnosti – članak 124. stavak 4. točka (b) Uredbe (EU) 2021/2115

Nacionalna mreža ZPP-a:

- doprinosi kapacitetima i aktivnostima praćenja i evaluacije – članak 126. stavak 2. točka (f) Uredbe (EU) 2021/2115, konkretnije:
  - o diseminira rezultate praćenja te nalaze i preporuke evaluacije svim ključnim dionicima (npr. priprema sažetaka prilagođenih određenim skupinama dionika, predstavljanje dobrih praksi i naučenih lekcija i dr.).
  - o promovira evaluacijsku kulturu, doprinosi transparentnosti evaluacija te promovira značaj evaluacije u provedbi ZPP
  - o aktivno se uključuje u evaluacijske aktivnosti, posebice (iako ne isključivo) vezane uz LEADER, doprinosi razradi evaluacijskih pitanja, posebice onih usmjerenih na korisnike, u okviru specifičnih intervencija Strateškog plana te doprinosi daljnjem umrežavanju i povezivanju dionika uključenih u proces evaluacije Strateškog plana
  - o doprinosi identifikaciji i mobilizaciji dionika koji mogu igrati važnu ulogu u praćenju i evaluaciji (npr. identifikacija stručnjaka koji mogu provesti specifične evaluacije ili analize kroz umrežavanje sa fakultetima te znanstveno-istraživačkim organizacijama, identifikacija specifičnih potreba za praćenje i evaluaciju, aktivno uključivanje određenih skupina dionika, prikupljanje informacija od korisnika vezanih uz provedbu Strateškog plana ZPP, davanje dodatnih specifičnih informacija relevantnih za evaluaciju i dr.)

Lokalne akcijske grupe (LAG-ovi):

- prate napredak u ostvarenju ciljeva Lokalne razvojne strategije (dalje u tekstu: LRS) - članak 33. Uredbe 2021/1060
- obavljaju evaluacije provedbe LRS-a - članak 33. Uredbe 2021/1060
- identificiraju vlastite potrebe za jačanje kapaciteta za praćenje i evaluaciju u okviru provedbe LRS-a
- umrežavaju dionike koji su važni u procesu praćenja i evaluacije LRS-a, ali i praćenja i evaluacije Strateškog plana
- kao i drugi korisnici Strateškog plana imaju obavezu osigurati sve podatke potrebne za praćenje i evaluaciju Strateškog plana, posebno onih koji se odnose na evaluaciju doprinosa LRS-a i dodane vrijednosti LEADER pristupa i načela partnerstva.

Evaluacijska radna skupina SP-a 2023.-2027.

Institucionalni kapaciteti za provođenje Evaluacijskog plana osigurat će se i radom Evaluacijske radne skupine koja će se osnovati na temeljima Evaluacijske radne skupine PRR-a uz proširenje članstva i ostalim dionicima zainteresiranim za evaluacijske aktivnosti Strateškog plana. Ovisno o potrebama, na radne sastanke bit će pozvani predstavnici evaluatora (ugovoreni putem natječaja), druga ministarstva i institucije, predstavnici jedinica regionalne i lokalne samouprave te ostali stručnjaci.

Glavni zadatak Evaluacijske radne skupine SP-a bit će:

- potpora upravljanju procesa praćenja i evaluacije, uključujući provedbu EP
- odrediti adekvatne i ciljane evaluacijske aktivnosti u skladu s potrebama EP
- uspostava neformalnog višegodišnjeg evaluacijskog plana uz pomoć izrade obrasca retrogradnog planiranja
- izrada neformalnog godišnjeg evaluacijskog plana za svaku godinu u skladu s gore navedenim
- redovno praćenje pravovremenosti i napretka evaluacijskih aktivnosti u skladu s godišnjim planom
- priprema opisa poslova za pojedine evaluacijske aktivnosti
- pružanje pomoći evaluatoru pri prikupljanju podataka i obavljanju aktivnosti evaluacije
- praćenje kvalitete podataka i napretka pri prikupljanju podataka
- podrška u kontroli kvalitete svih aktivnosti evaluacije
- pomoć u praćenju poduzetih aktivnosti prema preporukama evaluatora
- analiza nacrtu evaluacijskih izvješća
- pomoć u širenju rezultata evaluacija

Upravljačko tijelo predsjedava Evaluacijskom radnom skupinom SP-a.

Međuresorna evaluacijska radna skupina (MERS)

MERS se sastoji od predstavnika Koordinacijskog tijela i upravljačkih tijela programa fondova Europske unije u tijelima državne uprave u Republici Hrvatskoj u financijskom razdoblju od 2021. do 2027. godine te je za financijsko razdoblje 2021. – 2027. uspostavljen 3. siječnja 2023. godine. Svrha ove skupine je pružiti podršku, koordinaciju i usmjeravanje svih aktivnosti vezanih za evaluaciju, uključujući, ali ne isključivo, evaluaciju ESI fondova. MERS ima svog predstavnika u Evaluacijskoj radnoj skupini te sudjeluje u njenom radu, razmjenjujući znanja i iskustva kroz provedbu ostalih evaluacija programa Europske unije u Republici Hrvatskoj.

Aktivno sudjelovanje u MERS-u omogućit će Upravljačkom tijelu provedbu sljedećih aktivnosti:

- sudjelovanje u razradi/upravljanju Strategije vrednovanja
- koordinaciju evaluacijskih aktivnosti u razdoblju 2023.-2027. s evaluacijama drugih EU fondova u Hrvatskoj
- razmjenu iskustava u vezi evaluacija s drugim ministarstvima/tijelima
- jačanje kapaciteta za evaluaciju
- osiguravanje lakšeg i pravodobnog protoka informacija

Tajništvo MERS je Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova EU.

III. MAPIRANJE DIONIKA

Pored navedenih tijela u sustavu upravljanja i koordinacije aktivnostima evaluacije SP ZPP, u pripremi i provedbi evaluacije identificirani su dodatni dionici koji imaju različite uloge. Njihove uloge mogu se podijeliti na sljedeće kategorije:

- aktivno sudjelovanje u izradi Evaluacijskog plana
- davanje mišljenja na evaluacijski plan i/ili opis poslova za evaluaciju
- aktivno sudjelovanje u izradi analitičkih podloga i studija potrebnih za evaluaciju
- aktivno sudjelovanje u provođenju evaluacija
- pružanje kvantitativnih ili kvalitativnih podataka potrebnih za provedbu evaluacije
- davanje mišljenja na evaluacijska izvješća
- dobivanje informacija o nalazima evaluacije
- sudjelovanje u jačanju kapaciteta za evaluacije

U nastavku se navodi pregled skupina dionika te njihova uloga u pripremi i provedbi Evaluacijskog plana.

Dionik Uloga	UT	APPRRR	OzP	ERS	NM ZPP	LAG-ovi	Korisnici	Stručnjaci i nezavisni evaluatori	Organizacije civilnog društva	Institucije i akademska zajednica - izvori podataka
Izrada EP	x			x	x					
Davanje mišljenja na EP			x							
Davanje mišljenja na opis posla za pojedine evaluacije				x	x					
Izrada analitičkih podloga	x	x			x			x		x
Provođenje evaluacija								x		
Pružanje kvalitativnih i kvantitativnih podataka za evaluaciju	x	x		x	x	x	x		x	x

Davanje mišljenja na evaluacijsko izvješće				x	x					
Dobivanje informacija o nalazima evaluacije	x	x	x	x	x	x	x			x
Sudjelovanje u jačanju kapaciteta za evaluacije	x	x	x	x	x	x				
Ostalo					Širenje rezultata evaluacija	Provođenje evaluacija LRS				

Upravljačko tijelo

Odgovorno je za djelotvorno, učinkovito i ispravno upravljanje Strateškim planom u okviru ZPP-a i njegovu provedbu.

U tu svrhu Upravljačko tijelo ima potrebu za osiguranjem praćenja relevantnih podataka o provedbi i privremenom izvještavanju o istima. Glede praćenja, Upravljačko tijelo mora osigurati uspostavljanje sigurnog elektroničkog informacijskog sustava, dostavu relevantnih podataka Europskoj komisiji o odabranim i isplaćenim operacijama. Odgovorno je za praćenje kvalitete provedbe Strateškog plana korištenjem definiranih pokazatelja i osigurava pravovremenu dostupnost svih informacija i potrebne dokumente za praćenje napretka Strateškog plana Odboru za praćenje. Osigurava i predviđa određenu količinu ostalih podataka i to onih koji nisu obavezni prema uredbama, smjernicama EK, a zahtijevaju se kod izrada podloga i izvještavanja (npr. izvještavanju prema Koordinacijom tijelu fondova EU). Posebno vodi računa da se provode adekvatni projekti praćenja, kao npr. prikupljanje podataka o indeksu populacije čestih vrsta ptica na poljoprivrednim površina (FBI indeks, koji je zajednički pokazatelj učinka ZPP-a).

Upravljačko tijelo je odgovorno za izradu i provedbu Evaluacijskog plana. Odgovorno za upravljanje natječajima za evaluaciju, olakšavanje suradnje među dionicima uključenim u praćenje i evaluaciju i osiguravanje izgradnje njihovih kapaciteta, kao i komuniciranje rezultata evaluacije unutarnjim i vanjskim dionicima te široj javnosti. Posebno osigurava da su potrebe za evaluacijom specifičnih tema, kao što je dodana vrijednost LEADER-a, zelena arhitektura, Nacionalna mreža ZPP-a i AKIS, uključene u Evaluacijski plan.

Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (APPRRR)

Za potrebe praćenja i evaluacije, APPRRR prikuplja informacije na temelju dokumentacije i podataka dostavljenih prilikom prijave, informacije o projektima koji su dobili potporu, informacije o plaćanjima i informacije o obavljenim kontrolama i slično. APPRRR je odgovorna za IT sustav na kojem se temelje programske aktivnosti i može procesuirati sve informacije potrebne za praćenje. APPRRR mora osigurati uspostavu sustava kako bi se osigurao pravovremen protok informacija kako prema Upravljačkom tijelu tako i evaluatorima preko sučelja koje će omogućiti prijenos i postupanje s podacima ili preko zajedničkog sustava podataka, na temelju trenutne nadogradnje svoga softvera za administraciju intervencija. Na zahtjev evaluatora, APPRRR će prema potrebi osigurati pružanje svih

dodatnih informacija i dokumentacije. APPRRR će blisko surađivati s Upravljačkim tijelom kako bi se osiguralo pravovremeno pružanje svih podataka o operacijama i potrebnim podacima za praćenje. APPRRR, sustavima za praćenje, osigurava potrebne podatke koji im koriste u obavljanju svojih aktivnosti. Provedbom procesnih evaluacija osigurat će se, prema potrebi, procjena sustava upravljanja, provedbe i kontrole provedbe pojedinih intervencija Strateškog plana.

Odbor za praćenje

Uloga Odbora za praćenje je pratiti učinkovitost i kvalitetu provedbe Strateškog plana, kao i pregled napretka u korištenju dodijeljenih sredstava prema postavljenim ciljevima. Između ostalih zadataka, Odbor za praćenje analizira aktivnosti i rezultate provedbe Evaluacijskog plana te može dati preporuke Upravljačkom tijelu u vezi provedbe Evaluacijskog plana, a zatim pratiti poduzete radnje kao rezultat preporuka evaluacija. Razmatra godišnja izvješća o uspješnosti prije slanja u EK. Sažetak provedenih evaluacijskih aktivnosti sastavni je dio završnog Godišnjeg izvješća o uspješnosti.

Prije usvajanja, Evaluacijski plan se dostavlja članovima Odbora za praćenje na mišljenje. U svrhu uključivanja članova Odbora za praćenje u proces izrade i donošenja Evaluacijskog plana, svima je upućen poziv na iskaz interesa i uključivanje u rad ERS. Glavna zadaće radne skupine je davanje inputa za Evaluacijski plan i u ime Odbora za praćenje detaljnije prati aktivnosti i elemente Strateškog plana koji su vezani uz praćenje i evaluaciju. S obzirom na sastav članova, njihovo zanimanje za evaluacijske aktivnosti bit će različito s obzirom na specifične ciljeve. Tako nevladine organizacije (NVO) iz područja klimatsko-okolišnih pitanja bi mogle biti najviše zainteresirane za teme evaluacije specifičnih ciljeva 4-6 i zelene arhitekture.

Odbor za praćenje osigurava zastupljenost svih relevantnih dionika – od upravljačke strukture i tijela državne uprave, državnih i regionalnih agencija, regionalne i lokalne samouprave, predstavnika korisnika (udruženja i proizvođačke organizacije), znanstveno-istraživačkog sektora, poslovnog sektora te civilnog društva. U donjoj tablici nalazi se pregled uključenih dionika prema navedenim kategorijama:

Tijela državne uprave	Agencije i javna poduzeća	Regionalna i lokalna samuprava	Korisnici	Znanstveno-istraživački sektor	Poslovni sektor	Civilno društvo
Ministarstvo poljoprivrede Samostalna služba za akreditaciju agencije za plaćanja za poljoprivredne fondove Europske unije Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije – Koordinacijsko tijelo Ministarstvo regionalnoga razvoja i	Državni zavod za statistiku Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju Hrvatska agencija za malo gospodarstvo, inovacije i investicije (HAMAG-BICRO) Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu Hrvatske vode	Hrvatska zajednica županija Hrvatska zajednica općina	Hrvatska mreža za ruralni razvoj LEADER mreža Hrvatske Hrvatska udruga mladih poljoprivrednika AGRO Središnji savez udruga uzgajivača svinja Hrvatske Hrvatski savez udruga ekoloških proizvođača Hrvatska voćarska zajednica	Institut za turizam Institut za jadranske kulture i melioraciju krša Agronomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu Fakultet agrobiotehničkih znanosti Osijek	Hrvatska poljoprivredna komora Hrvatska gospodarska komora Hrvatska obrtnička komora Hrvatska udruga poslodavaca Hrvatska udruga banaka Hrvatska banka za obnovu i razvitak	Zeleni forum Udruga BIOM Društvo za oblikovanje održivog razvoja Centar dr. Rudolfa Steinera Udruga konzultanata za ruralni razvoj-UKRRA i Udruga poslovnih savjetnika-RURAL

<p>fondova - Europske unije – Upravljačko tijelo</p> <p>Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja –</p> <p>Ministarstvo turizma i sporta</p> <p>Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine</p> <p>Ministarstvo vanjskih i europskih poslova</p> <p>Ministarstvo financija</p> <p>Vlada Republike Hrvatske, Ured za ravnopravnost spolova</p>	<p>Hrvatske šume d.o.o.</p>		<p>Hrvatska udruga rasadničara</p> <p>Zajednica udruga hrvatskih povrčara</p> <p>Savez udruga hrvatskih uzgajivača Holstein goveda</p> <p>Udruga za tov i uzgoj junadi Baby Beef</p> <p>Croatiastočar GIU</p> <p>Hrvatski savez udruga proizvođača mlijeka</p> <p>Hrvatski savez uzgajivača ovaca i koza</p> <p>Hrvatska zajednica inovatora</p> <p>Udruga prodavatelja poljoprivredne mehanizacije i opreme u RH</p> <p>Hrvatski savez udruga privatnih šumovlasnika</p> <p>Hrvatski pčelarski savez</p> <p>Udruga uzgajivača selekcioniranih matica pčela Hrvatske</p> <p>Regionalne organizacije vinogradara i vinara –</p>			
---	---------------------------------	--	--	--	--	--

*Navedeni popis članova OZP-a je trenutno važeći u trenutku izrade EP i moguće su njegove izmjene – važeći popis je javno dostupan na mrežnim stranicama [Popis članova i zamjena | Uprava za potpore poljoprivredi i ruralnom razvoju \(ruralnirazvoj.hr\)](https://www.ruralnirazvoj.hr).

Evaluacijska radna skupina SP-a 2023.-2027.

Ključni dionici u smislu određivanja adekvatne i ciljane evaluacijske aktivnosti u skladu s potrebama, a koji nisu dio Upravljačkog tijela/Ministarstva poljoprivrede, uključeni su u rad Evaluacijske radne

skupine SP-a 2023.-2027. Neki od članova su ujedno i u sastavu Odbora za praćenje (npr. predstavnici LAG-ova). Prije slanja Odboru za praćenje na mišljenje, Evaluacijski plan se usuglašava s članovima Evaluacijske radne skupine. Članovi Evaluacijske radne skupine bit će predstavnici Ministarstva poljoprivrede, Nacionalne mreže ZPP-a, Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja, Hrvatskih šuma, Hrvatskih voda, LEADER mreže Hrvatske. Prema potrebi se u Evaluacijsku radnu skupinu mogu uključiti i dodatna tijela, organizacije ili slično.

U rad i aktivnosti Evaluacijske radne skupine uključivat će se dionici koji su iskazali interes za sudjelovanje u evaluacijskim aktivnostima Strateškog plana (iskaz interesa proveden putem ankete u travnju 2023. godine među članovima Odbora za praćenje i članovima Nacionalne mreže ZPP-a, interes iskazalo ukupno 57 članova).

Nacionalna mreža ZPP-a

Nacionalna mreža ZPP-a doprinosi kapacitetima i aktivnostima praćenja i evaluacije te ima značajnu ulogu u širenju rezultata evaluacije na cijelom području Hrvatske. Osim toga, predstavnici Nacionalne mreže ZPP-a sudjelovat će kao dionici evaluacije u definiranju potreba, praćenju rezultata evaluacija i rješavanju specifičnih pitanja pri provedbi Evaluacijskog plana.

Lokalne akcijske grupe (LAG-ovi)

LAG-ovi, kao i drugi korisnici Strateškog plana imaju obavezu osigurati sve podatke potrebne za praćenje i evaluaciju Strateškog plana, posebno onih koji se odnose na evaluaciju doprinosa LRS-a i dodane vrijednosti LEADER pristupa i načela partnerstva. Između ostalog, LAG-ovi su odgovorni za razvoj, provedbu, praćenje i evaluaciju LRS-a njihovih područja. Krovne organizacije LAG-ova su članovi Evaluacijske radne skupine kao i Odbora za praćenje te su uključeni u proces donošenja Evaluacijskog plana. Ispitane su potrebe LAG-ova za jačanjem njihovih kapaciteta (više u poglavlju VII.).

Korisnici

Uloga korisnika u procesima praćenja i evaluacije može se gledati dvojako. Korisnici su u obavezi pružiti informacije relevantne za praćenje i evaluaciju Strateškog plana. Agencija za plaćanja prikuplja podatke o korisnicima, prvenstveno kroz AGRONET sustav¹ koji prikuplja podatke o prijavama korisnika za potporu. Uz ove podatke, Agencija za plaćanja, prikuplja podatke o korisnicima i kroz ostale sustave, kao npr. ARKOD², Upisnik poljoprivrednih gospodarstva itd. Korisnici, odnosno organizacije koje predstavljaju korisnike, su uključeni u rad Odbor za praćenje te su kroz rad Odbora za praćenje, uključeni u proces donošenja Evaluacijskog plana. S obzirom na vrstu (sektor) korisnika, njihovo zanimanje za evaluacijske aktivnosti bit će različito s obzirom na specifične ciljeve i intervencije koje potencijalno mogu provoditi. Općenito moguće je očekivati kako će svim korisnicima biti zanimljiva procesna evaluacija koja obuhvaća procjenu učinkovitosti provedbenih postupaka i koraka u realizaciji intervencija.

Neovisni evaluatori

Sve evaluacijske aktivnosti provest će vanjski stručnjaci koji su funkcionalno neovisni od Upravljačkog tijela i Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju. Evaluatori će biti angažirani u skladu s odredbama kojima se utvrđuju pravila o postupku javne nabave.

---

¹ AGRONET je elektronička aplikacija namijenjena za pomoć poljoprivrednicima i ostalim korisnicima u ostvarivanju prava na potpore u poljoprivredi

² ARKOD je evidencija uporabe poljoprivrednog zemljišta u digitalnom obliku

Organizacije civilnog društva

Predstavnici organizacija civilnog društva sudjeluju kao dionici u evaluaciji prvenstveno kroz rad Evaluacijske radne skupine, Odbora za praćenje te Nacionalne mreža ZPP-a. Doprinos predstavnika organizacija civilnog društva u procesu definiranja i provedbe evaluacijskih aktivnosti kao i praćenja rezultata prvenstveno se odnosi na teme vezane uz okoliš i klimu.

Drugi izvori informacija

Baze podataka i informacije iz drugih izvora (druga ministarstva, agencije, istraživačke institucije itd.) mogu biti relevantni kao ulazni podaci za evaluacijske aktivnosti. Predstavnici tih institucija će, u slučaju potrebe, biti pozvani sudjelovati u radu ERS. Posebni protokolarni sporazumi bit će, po potrebi, sastavljeni kako bi se osigurao pristup potrebnim informacijama, a također na temelju uspješne razmjene podataka uspostavljene u okviru PRR-a. Upravljačko tijelo mora osigurati da su sve adekvatne postojeće informacije dostupne u svrhu izvještavanja i provedbe evaluacijskih aktivnosti. Ako će nedostajati dodatni podaci za određenu evaluacijsku aktivnost, mjerodavne institucije će se angažirati za prikupljanje tih podataka.

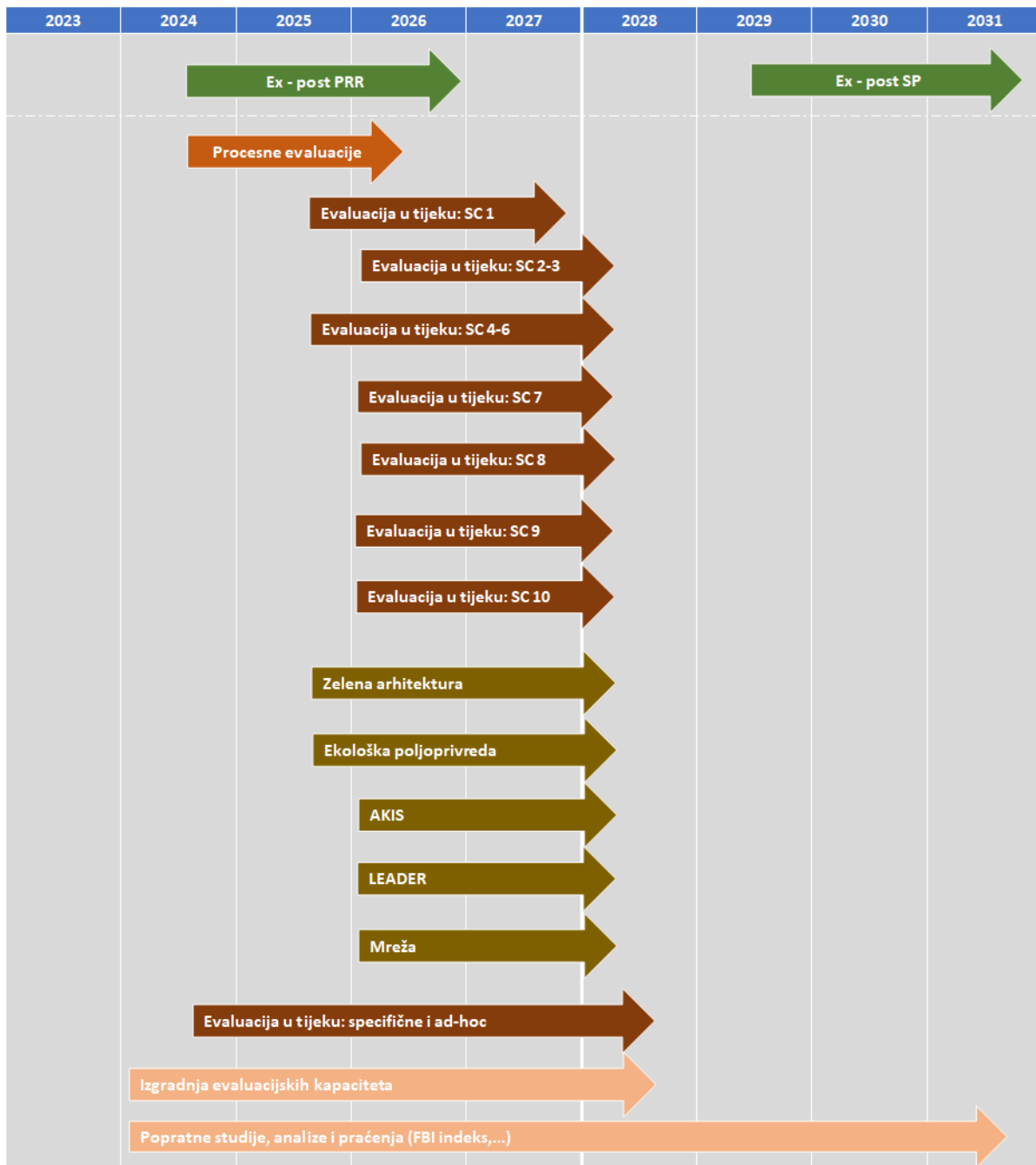
IV. VREMENSKI OKVIR

Neophodno je osigurati da se sve aktivnosti koje se odnose na praćenje i evaluaciju provedu u odgovarajuće vrijeme, poštujući slijed provedbe s obzirom na vrijeme kada je potrebna određena informacija. Pravovremeno planiranje omogućit će planiranje i predviđanje radnih zadataka za svako tijelo uključeno u sustav praćenja i evaluacije. Aktivnosti praćenja i evaluacije pružit će potrebne informacije u odgovarajućem trenutku, osobito informacije za potrebe izrade godišnjih te završnog izvješća o uspješnosti. Indikativni vremenski okvir odvijanja planiranih aktivnosti EP prikazan je na Slici 3. u nastavku i u skladu s alatom za retrogradno planiranje.

Napomena: za evaluacije u tijeku prikazano znači da će se tijekom razdoblja provedbe pokrenuti postupak nabave i provesti evaluacija, te trajanje provedba pojedine evaluacije nije konačno definirano.

Slika 3: Vremenski okvir odvijanja planiranih aktivnosti EP

V. PODACI I INFORMACIJE

Dosadašnja evaluacija PRR-a pokazala je potrebu za ranom uspostavom adekvatnog prikupljanja podataka. Jasno definiranje i razumijevanje svakog pokazatelja, zajedno s metodologijom prikupljanja podataka za izračun vrijednosti istih je osnova za učinkovito provođenje svake evaluacije.

Svi ključni podaci za svaku operaciju odabranu za financiranje, kao i za završene operacije, evidentirat će se u elektroničkoj bazi podataka operacija koju ispunjava i kojom upravlja APPRRR. Pristup bazi podataka operacija bit će omogućen Upravljačkom tijelu. Temeljem prikupljenih podataka, na

mjesečnoj bazi ispunjavaju se tablice za praćenje. Koristeći podatke dostavljenog izvješća i tablica za praćenje, izrađivat će se Godišnje izvješće o uspješnosti Strateškog plana.

Na zahtjev Upravljačkog tijela i/ili ugovorenog evaluatora, svi ugovoreni korisnici Strateškog plana imaju obvezu surađivati u smislu dostavljanja podataka ili omogućavanja uvida u projektnu i poslovnu dokumentaciju za potrebe provedbe evaluacija. U ugovorima s korisnicima navest će se da su dužni dostaviti podatke za praćenje i evaluaciju. To uključuje podnošenje informacija ne samo putem prijave i zahtjeva za isplatu, već i putem predviđenih anketa i anketa metodom uzorka. Prema potrebama i mogućnostima pojedini podaci će se, za potrebe evaluacija, prikupljati i na ad hoc osnovi jer nije moguće sve unaprijed isplanirati. Naime, uvijek postoje potrebe za podacima kojima se nije moglo upravljati unaprijed iz razloga što su potrebe za podacima takve prirode da se moraju prikupljati u skladu sa svrhom.

APPRRR IT sustav

Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju u svom radu, a za potrebe prikupljanja i dostavljanja podataka koristi baze podataka i OLAP (Online Analytical processing).

Izvorna baza podataka za financijske procese IT sustava ISA (Informacijski Sustav Agencije) je [AgricultureFinances]. Ta baza služi kao izvor financijskih podataka za Data Warehouse, Reporting Server (SSRS), Olap kocku (SSAS) te ad hoc izvještaje (SSIS, CSV, EXCEL, itd.). Sustavi izvještavanja i exporta podataka izrađeni su prema specifikacijama ključnih korisnika i nalaze se kao i ISA sustav u kontinuiranom procesu razvoja/unapređenja, koji uključuje temeljito testiranje podataka. Baze podataka se trenutno koriste za izvještavanje o uspješnosti, usklađivanje i provjeru te za međusobnu usporedbu podataka kao vrsta kontrole, a kako bi se osigurala pouzdanost podataka.

Osim baza podataka Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju u svom radu koristi i BI sustav za poslovno izvještavanje tj. OLAP. OLAP se može definirati kao informacijski sustav koji omogućuje brz, konzistentan i interaktivan pristup i manipulaciju podacima koji dolaze iz različitih izvora, a spremjeni su u skladištu podataka ili kao vrsta obrade podataka koja daje brzi odgovor na višedimenzionalne upite. OLAP je dio šire kategorije poslovnog izvještavanja, koje također obuhvaća relacijsko izvještavanje i „rudarenje“ podataka (eng. *data mining*).

Agencija je za potrebe prikupljanja podataka razvila nekoliko OLAP kocki koje predstavljaju višedimenzionalne nizove podataka koji služe kao baze podataka optimizirane za OLAP aplikacije i skladištenje podataka.

Razvijene su, ili su u razvoju, sljedeće OLAP kocke:

- ARKOD kocka – sadrži podatke o prostornoj evidenciji poljoprivrednog zemljišta
- FIN kocka – sadrži podatke o financijskim podacima tj. izvršenim transakcijama
- KNT kocka – sadrži podatke o izvršenim kontrolama na terenu za izravne potpore i IAKS mjere ruralnog razvoja
- OPOP kocka – sadrži podatke o osnovnim podacima o poljoprivrednicima
- REGISTRI kocka – sadrži podatke o Vinogradarskom registru
- RURAL kocka – sadrži podatke o non-IAKS mjerama ruralnog razvoja
- SIP kocka – sadrži podatke o izravnim potporama i IAKS mjerama ruralnog razvoja
- HR kocka – sadrži podatke o ljudskim resursima tj. djelatnicima Agencije

Sve gore navedene kocke sadrže sljedeće zajedničke dimenzije:

- Klijent – sadrži podatke o klijentima navedenima u Registru klijenata

- Gospodarstvo – sadrži podatke o poljoprivrednim gospodarstvima iz Upisnika poljoprivrednih gospodarstava

Svi eventualni dodatni podaci o kojima će biti potrebno izvještavati u novom programskom razdoblju bit će prikupljeni od strane korisnika i drugih relevantnih tijela, obrađeni i uključeni u izvorni sustav i OLAP kočke, ako je primjenjivo.

Vanjski izvori podataka

S obzirom na raznolikost prirode Strateškog plana, postoji nekoliko mogućih vanjskih izvora informacija od kojih se mogu tražiti informacije koje bi pomogle u procjeni i dostizanju učinka, kao što su:

- statistički podaci MP-a i APPRRR-a (npr., upisnik poljoprivrednih gospodarstava, sustav identifikacije zemljišnih čestica, , poljoprivredno knjigovodstvo (FADN/FSDN). Budući da se ovi statistički podaci skupljaju unutar „kuće”, uspostaviti će se neformalni postupak za njihovo korištenje);
- statistički podaci Državnog zavoda za statistiku: Popis poljoprivrede i Istraživanje o strukturi poljoprivrednih gospodarstava
- baze podataka i informacije iz drugih izvora;
- dodatno i specifično anketiranje korisnika kako bi se procijenio širi učinak;
- analize znanstvenih institucija i NVO-a o Strateškom planu putem prikupljanja podataka;
- neovisne analize Strateškog plana

VI. KOMUNIKACIJA I DALJNJE POSTUPANJE

Upravljačko tijelo odgovorno je za aktivnosti informiranja i promidžbe za Strateški plan koje će se provoditi u skladu s cjelokupnom Komunikacijskom strategijom Strateškog plana kao i u suradnji s Nacionalnom mrežom ZPP-a.

Širenje rezultata evaluacija će se indikativno obavljati na dva načina:

- **Interno** - ciljajući na djelatnike i donositelje odluka Upravljačkog tijela i APPRRR, posebno vezanih za provedbu preporuka evaluacije te za cjelokupnu provedbu Strateškog plana. Vanjski stručnjaci ugovoreni za provođenje evaluacije će uz izradu evaluacijskog izvješća imati i obvezu prezentiranja rezultata evaluacije putem radionica Upravljačkom tijelu i APPRRR te, po potrebi, na sastancima Odbora za praćenje i/ili Nacionalne mreže ZPP-a. Nadalje, Odbor za praćenje će redovito dobivati rezultate praćenja i evaluacije kako bi dobio informacije u smislu obavljanja svojih zadaća vezanih uz praćenje i evaluaciju, kao i davanja prijedloga o potencijalnim izmjenama Strateškog plana. Ovakvo širenje informacija presudno je za maksimalno korištenje rezultata aktivnosti praćenja i evaluacije te kako bi se u konačnici poboljšala učinkovitost Strateškog plana.
- **Vanjsko širenje informacija** - ciljajući na širu javnost. U skladu s načelom transparentnosti fondova EU, evaluacijska izvješća bit će objavljena na mrežnim stranicama Strateškog plana. Evaluatori će biti dužni, uz izradu sveukupnog izvješća, dostavljati i sažetak izvješća s jasno prikazanim rezultatima evaluacija, koja će također biti javno dostupna. Ovi sažetci izvješća bit će predstavljeni na način da raznim dionicima mogu jasno predočiti provedbu Strateškog plana. Uz navedeno, Upravljačko tijelo će širiti informacije putem MERS-a, Nacionalne mreže

ZPP-a te kroz završno godišnje izvješće o uspješnosti. Po potrebi će se koristiti i drugi odgovarajući alati. ERS će pratiti poduzete radnje na osnovu rezultata evaluacija.

Follow up aktivnosti

Kao bi se osigurao standardizirani pristup svih evaluatora pri izradi zaključaka i preporuka, a što će dijelom olakšati i definiranje follow up aktivnosti, odnosno korištenje rezultata provedenih evaluacija, za sve evaluacije će se koristiti zadani obrazac u kojem će se indikativno navesti SC i/ili tema preporuke, zaključak, tko je zadužen za provedbu i predviđeno vrijeme za provedbu preporuke.

Primjer obrasca za zaključke i preporuke:

Br.	SC ili tema	Zaključak	Preporuka	Tko je zadužen za provedbu preporuke	Krajnji rok za provedbu preporuke

Na temelju usvojenih zaključaka i preporuka za svaku evaluaciju, organizacijska jedinica Upravljačkog tijela zadužena za provođenje evaluacija u suradnji s Evaluacijskom radnom skupinom će pripremiti akcijski plan primjene preporuka koji će služiti kao jedan od alata za praćenje upravljanja provedbom navedenih preporuka. U akcijskom planu će se definirati i follow up mehanizmi za provedbu preporuka i korištenje rezultata evaluacija. O provedbi akcijskog plana redovito će biti informirani čelnik UT i članovi OzP-a. U skladu sa Strategijom vrednovanja provedbe EU fondova 2021.-2027., akcijski planovi s prikupljenim podacima o provedbi preporuka bit će redovito dostavljani MERS-u te će se o istima prema potrebi raspravljati na sjednicama MERS-a.

VII. RESURSI, TEHNIČKA PODRŠKA I JAČANJE KAPACITETA

Odgovarajuća razina ljudskih resursa za potrebe praćenja i evaluacije predviđena je u okviru Upravljačkog tijela i APPRRR te kroz rad ERS, a ljudski resursi će se ojačati specifičnim aktivnostima jačanja kapaciteta koje uključuje i aktivnosti koje će se provoditi u suradnji s Evaluation Helpdeskom. Nadalje, aktivno sudjelovanje u Grupi stručnjaka za praćenje i evaluaciju ZPP-a Europske komisije i razmjena iskustava s drugim državama članicama također je jedan od alata jačanja kapaciteta.

Budući da će evaluacijske aktivnosti obavljati vanjski stručnjaci ugovoreni putem natječaja, odgovarajuća i dostatna financijska sredstva za te usluge, kao i za sve ostale aktivnosti vezane uz evaluaciju, predviđena su iz sredstava Strateškog plana (Tehnička pomoć). Troškovi aktivnosti praćenja i provedba evaluacija uključivat će vanjske studije i projekte, kao što su dodatne studije, procjene elemenata praćenja i moguća vanjska potpora jačanju kapaciteta dionika (u smislu izrade dodatnih vodiča i uputa, interno jačanje ljudskih resursa putem specifičnih aktivnosti/treninga), aktivnosti monitoringa (npr. praćenje FBI indeksa), aktivnosti evaluacije sa prikupljanjem podataka za praćenje (uključujući ex-post evaluaciju trenutnog programskog razdoblja i ex-ante evaluaciju budućeg programskog razdoblja). U sklopu evaluacijskih aktivnosti predviđet će se sredstva za širenje rezultata aktivnosti putem obveze izrade sažetaka rezultata, provedbe radionica za Upravljačko tijelo i APPRRR te, po potrebi, za održavanje sastanaka na Odboru za praćenje i/ili Nacionalne mreže ZPP-a.

Implementacija i nadogradnja IT sustava za potrebe prikupljanja i analize podataka o praćenju također kao i provedba evaluacija i projekata praćenja predviđa korištenje financijskih sredstava iz Tehničke pomoći. Za uspostavu i rad IT sustava Agencije za plaćanja, u novom programskom razdoblju biti će potrebno financirati razvoj nove aplikacije za rural intervencije te razvoj potpuno nove aplikacije za sektorske intervencije koja nije postojala. Također, bit će izrađena OLAP kocka koja će se odnositi isključivo na praćenje rezultata/pokazatelja/ostvarenja vezanih za izvještavanje o uspješnosti. Kocka će sadržavati kvantitativne i kvalitativne podatke te će biti izrađeni predefimirani izvještaji po kojima će se pratiti provedba ZPP-a 2023-2027 i bit će moguće unaprijed upozoriti na eventualna odstupanja od planiranog u Strateškom planu.

Jačanje kapaciteta

Kao i u programskom razdoblju 2014.-2020., LAG-ovi su odgovorni za evaluaciju svojih LRS putem vanjskih evaluacija ili evaluacija svojim internim kapacitetima. Evaluacija LEADER pristupa u novom programskom razdoblju, kao i evaluacija na razini LAG-a, postala je još značajnija zbog načina na koji su novi zahtjevi u pogledu evaluacije dodane vrijednosti izrijeком formulirani u politici te fleksibilnijem programiranju LRS-ova, izradom intervencija koje više nisu preslika mjera PRR-ima. Stoga su dionicima, LAG-ovima potrebne smjernice kako bi mogli ispuniti evaluacijske zadatke kao i nove zadatke u praćenja kao što je doprinos intervencija LRS-a pokazateljima rezultata ZPP-a. Djelatnici Upravljačkog tijela će LAG-ovim, tijekom izrade LRS-ova, ali i tijekom provedbe intervencija, putem radionica i praktičnim smjernicama doprinijeti jačanju njihovih kapaciteta. Nacionalna mreža ZPP-a će biti uključena i angažirana u aktivnostima jačanja kapaciteta LAG-ova.

Tijekom 2020. godine provedena je evaluacija „Kvalitativna analiza provedbe LEADER pristupa u Hrvatskoj“ (izvješće dostupno putem poveznice [Izvjescje-o-kvantitativnoj-analizi-pokazatelja-sa-podizvjescem-Kvalitativna-analiza-provedbe-LEADER-pristupa.pdf \(ruralnirazvoj.hr\)](#), u okviru koje je obrađena tema kapaciteta LAG-ova, a preporuke (i follow up aktivnosti) su uzete u obzir kod pripreme EP. Preporuka te evaluacije koja se može vezati uz jačanje kapaciteta LAG-ova je:

„Prema identificiranim potrebama, LAG-ovima se preporuča kontinuirano raditi na edukaciji djelatnika; dostupna sredstva u okviru TO 19.4.1. potrebno je ciljano usmjeriti u podizanje kapaciteta za participativno strateško planiranje i rad sa zajednicom i njenom aktivnom uključivanju u procese planiranja, provedbe i praćenja lokalnog razvoja te o komunikacijskim i moderatorskim vještinama koje su neophodne za rad s interesnim skupinama.“

Od aktivnosti koje su slijedom zaključaka i preporuka navedene evaluacije provedene, izdvaja se sljedeće:

- razrađen je i definiran strateški okvir LRS za novo programsko razdoblje te izrađene upute Uputa za izradu LRS i LAG intervencija 2023.-2027.
- kroz izuzetno participativni pristup, Upravljačko tijelo je počevši od veljače 2022. godine započelo intenzivnije sa sastancima i radionicama putem kojih se sa predstavnicima LAG-ova i njihovih krovnih udruga omogućila interakcija i rasprava u cilju što bolje pripremljenosti za proces programiranja LRS-ova (do lipnja 2023. održano ukupno 16 sastanaka i radionica)
- u okviru spomenutih radionica su u cilju jačanja kapaciteta LAG-ova organizirane i tematske radionice kako je navedeno:
  - o Zelena arhitektura ZPP 2023. – 2027. kojoj je cilj bio upoznati LAG-ove s aktivnostima za razdoblje 2023. – 2027. u cilju ublažavanja utjecaja klimatskih promjena na pojedine sektore poljoprivrede i prilagodbi poljoprivredne proizvodnje kako bi postala otpornija

na izazove koje pred nju stavljaju klimatske promjene te doprinosu LRS za razdoblje 2023. – 2027. u ostvarivanju ciljeva zelene arhitekture

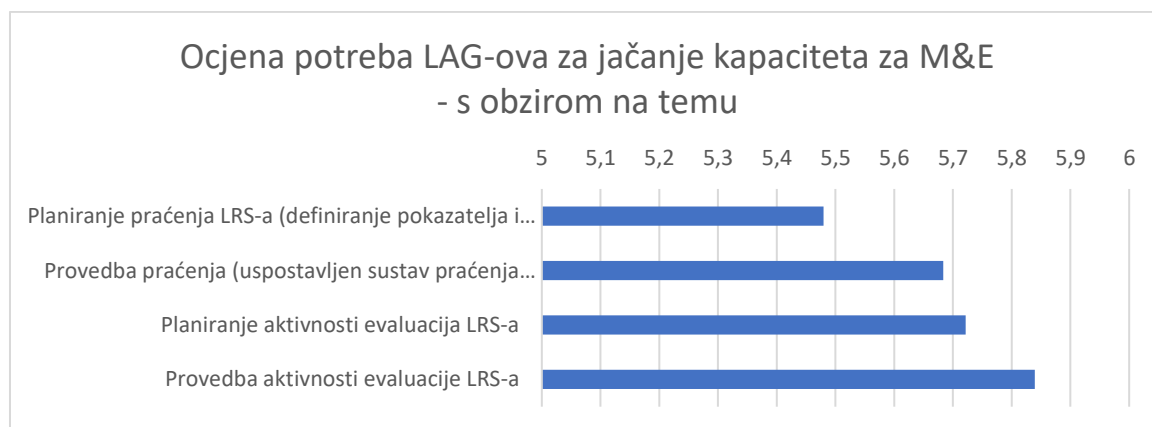
- dvije radionice na kojima je najveći naglasak bio na sustavu praćenja i evaluacije nove ZPP, intervencijska logika, pokazatelji i dodana vrijednost LEADER-a

Budući je jačanje kapaciteta kontinuirani proces, a da bi se konkretizirale i prioritizirale daljnje aktivnosti, u razdoblju od 20. lipnja do 4. srpnja 2023. godine proveden je on line upitnik u svrhu prikupljanja podataka o potrebama LAG-ova za jačanje kapaciteta za praćenje i evaluaciju provedbe LRS-a. Upitnik je adresiran na sve LAG-ove Republike Hrvatske te je od ukupno 54 LAG-a upitnik ispunilo njih 63% (34 LAG-a), a uključeno je i mišljenje LEADER mreže Hrvatske.

LAG-ovi su ocjenjivali potrebu za jačanje kapaciteta za praćenje i evaluaciju LRS-a s obzirom na teme praćenja i evaluacije te potrebe s obzirom na način jačanja kapaciteta. Ponuđene teme i načini jačanja kapaciteta su ocjenjivani na ljestvici od 1 do 7, s time da je ocjena 1 značila najmanju potrebu, dok je ocjena 7 označavala najveću potrebu. Dodatno su LAG-ovi imali mogućnost opisati i navesti potrebe koje nisu bile ponuđene te navesti dodatni način jačanja kapaciteta koji nije bio ponuđen upitnikom.

U prosjeku sve predložene teme su ocjenjene ocjenom između 5 i 6, što ukazuje na podjednaku značajnu potrebu LAG-ova za svim predloženim temama (Grafikon 1). Teme vezane uz evaluacije su ocjenjene neznatno višom ocjenom od tema praćenja.

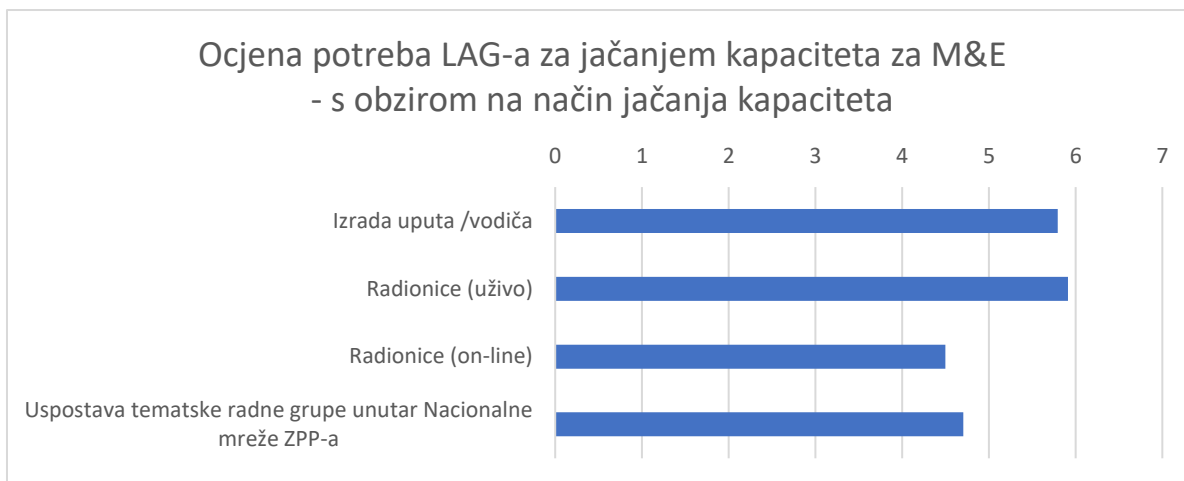
Grafikon 1. – Ocjena potreba LAG-ova za jačanje kapaciteta s obzirom na temu

Kao temu, LAG-ovi su posebno izdvojili dodanu vrijednost LEADER -a.

S obzirom na način jačanja kapaciteta, LAG-ovi preferiraju radionice uživo i prijenos informacija putem uputa i vodiča (Grafikon 2).

Grafikon 2. – Ocjena potreba LAG-ova za jačanje kapaciteta s obzirom na način jačanja kapaciteta

Kao dodatne načine jačanja kapaciteta, LAG-ovi su naglasili uspostavu sustava komunikacije putem web-a ili drugih kanala komunikacije (npr. slack, trello ili sl.) i radionice u manjim grupama.

U cilju prikupljanja informacija o potrebama dionika za aktivnosti jačanja kapaciteta, u rujnu 2023. je provedena anketa među članovima Odbora za praćenje i Nacionalne mreže ZPP-a koji su iskazali interes za aktivnosti praćenje i evaluacije. Dionici su ocjenjivali potrebu za jačanjem kapaciteta za praćenje i evaluaciju Strateškog plana ZPP-a s obzirom na teme jačanja kapaciteta i način jačanja kapaciteta. Sve predložene teme za jačanje kapaciteta za praćenje i evaluaciju SP ZPP ocjenjene su prosječnom ocjenom na ljestvici između 4 i 5, a u prosjeku 4.1 (ponuđene teme su ocjenjivane na ljestvici od 1 do 5). Od predloženih načina jačanja kapaciteta za praćenje i evaluaciju SP ZPP najveća zainteresiranost dionika dominira za jačanje kapaciteta putem radionica uživo. Također visoka zainteresiranost dionika je i za izradu vodiča. Kao dodatne načine jačanja kapaciteta, dionici su naglasili teoretski i praktični treninzi na temu metoda evaluacije provedbe i učinka SP ZPP vođeni od strane eksperata, informativne kampanje (TV, radio) te redovne sastanke.

Prema iskazanim potrebama će se planirati teme, učestalost i način provedbe aktivnosti, a kako bi u konačnici dionici mogli na učinkovitiji način sudjelovati u aktivnostima praćenja i evaluacije u ulozi koja imaju.